

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2016. március XXVII. évf. 3. szám - 390 Ft

BÁRHOL, BÁRMIKOR

977086565300616003

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2016. ÁPRILIS 15-ÉN
JELENIK MEG.**

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

A kihívások éve	4
Védelem és megelőzés	8

NAGYVILÁG

Radar	12
Missziós hírek	14

SEREGSZEMLE

A kör bezárult	16
Februárban történt	20
Egy alkalmas hely	24
A változások éve	28
Felkészítés bevetésre	32
Bárhol, bármikor	36

HADITECHNIKA

Az ébredő erő?	40
----------------	----

HÁTORSZÁG

Civilben is katona	44
Tizenhat éve töretlenül	48
Héra lovasa	50
A levegő urai	52
Sajtó/szabadság	56
Nagy durranás lesz	60
Közérdekű	62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVII. évfolyam 2016.
3. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

Dr. Bozsonyi Károly
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

Szabó Béla

Főszerkesztő-helyettes:

Feith László

Olasz szerkesztő:

Győri László

Lapszerkesztők:

Sinka István, Trautmann Balázs

Régió-tudósítók:

Galambos Sándor, Kálmánfi Gábor

Fotóriporterek:

Dévényi Veronika, Galovtsik Gábor,
Krasznai-Nehrebeczky Mária,
Rácz Tünde (képszerkesztő), Tóth László

Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

E havi magazinunkat

Feith László szerkesztette

Borítófotó: Rácz Tünde

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség
(European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta
Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII.,
Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi
postán, kézbesítőknél, e-mailben:
hirlapelofigetes@posta.hu,
faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

56 A reformkorban fejlődésnek indult hazai sajtópiac első aranykora az 1848. március 15-i forradalom után jött el.

Enyhül-e a globális feszültség?

A KIHÍVÁSOK ÉVE

OROSZORSZÁG, KÖZEL-KELET, ÉSZAK-AFRIKA: AZ IDÉN IS SZÁMOS KIHÍVÁS ÁLL A NATO ELŐTT, AMELYEKRE VALAMILYEN FORMÁBAN REAGÁLNI KELL. MINDERRŐL SIKLÓSI PÉTER, A HONVÉDELMI MINISZTERIUM VÉDELEMPOLITIKÁÉRT ÉS VÉDELMI TERVEZÉSÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA BESZÉLT MAGAZINUNKNAK.

– Párizssal, illetve a kiemelt német és belga terrorfenyegetettséggel végződött az előző esztendő, az idej pedig Isztambulban és Jakartában is merényletekkel indult. Tehát 2016 sem tűnik sokkal egyszerűbb évnél, mint a tavalyi volt...

– Valóban, úgy kezdődik az idej esztendő, ahogy az előző véget ért, és ebben sajnos semmi meglepő nincs: a biztonságpolitikai előrejelzések azt mutatják, hogy 2016-ban csak fokozódni fog ez a fajta küzdelem. Jelenleg a NATO-t – vagy ha úgy tetszik: a Nyugatot, s ezáltal Magyarországot is – Oroszország felől, a Közel-Keletről, illetve Észak-Afrika irányából érik kihívások. Ezek persze eltérő jellegűek, így eltérő válaszokat és katonai képességeket is igényelnek, de mivel nem vagyunk abban a hely-

zetben, hogy megválaszthassuk, melyikkel foglalkozunk, mindegyikre reagálnunk kell. Minderről a 2014. évi walesi NATO-csúcson is megállapodás született, idén nyáron, a varsói csúcstalálkozón pedig azt fogjuk megvizsgálni, hogy miként hajtottuk végre az ott meghatározott intézkedéseket, illetve szükség van-e további döntésekre. Természetesen, ha a helyzet úgy kívánja, az észak-atlanti szövetség vagy az egyes államok már a csúc előtt reagálnak az őket érő kihívásokra.

– Ön szerint mennyiben sikerült teljesíteni a Walesben kitűzött célokat?

– Az ott elfogadott készenléti akciótervben több minden benne foglaltatott. Egyfelől ott voltak a megerősítő intézkedések, amelyek arra

Siklói Péter

hiszen korábban döntés született a már létező NATO Response Force (NATO Reagáló Erő) átalakításáról, megnöveléséről is. Ez az a bizonyos „Dárdahegy” (Spearhead), hivatalos nevén Very High Readiness Joint Task Force (Nagyon Magas Készenlétű Összhaderőnemi Műveleti Erő), amelynek kialakítása jó ütemben halad. Ugyanakkor akadnak menet közben felmerült nehézségek. Ilyen például a ma még nem éppen akadálymentes csapatmozgás kérdése a szövetségen belül, hiszen minden nemzet hosszadalmas hivatalos eljárásmóddal rendelkezik ezek engedélyeztetésére. Magyarország nagyjából középtájon helyezkedik el ezen a képzeletbeli bonyolultsági skálán, de például az egyik balti or-

képet mutat ezen a téren: van, ahol határozottan növekedni kezdett a védelmi büdzsé, van, ahol nincs lényegi változás, míg a gazdasági válság által különösen sújtott tagállamok között olyan is akad, ahol csökkentek a védelmi kiadások. Magyarország a jó irányba haladók közé tartozik, de sajnos mélyről indultunk, hiszen régóta a rangsor vége felé állunk. A költségvetésünk 2015-ben, sőt, szerény mértékben már 2014-ben is emelkedett, a vonatkozó kormányhatározatban szereplő évi egytized százalékos növelés azonban az idén történik meg először, s jó időbe telik még, amíg elérjük a 2 százalékot. Ami pedig a kérdés másik felét illeti, az amerikaiak valóban meglehetősen régóta és egyre hangosabban követelik az európaiaktól, hogy nagyobb mértékben járuljanak hozzá a saját védelmükhöz. Ezek a hangok biztosan nem fognak halkulni a jövőben sem, sőt, a növelésbe kezdett európai államok is mind határozottabban kiállnak majd amellett, hogy a többiek is tegyék oda magukat ezen a téren.

– **Hogy haladnak a NATO Force Integration Unit (NATO-erők Integrációs Egysége) felállításának előkészületi munkálatai?**

– Megkezdődtek. A szervezet Székesfehérváron települ majd. Kiválasztottuk az épületet, elkészültek a tervek a felújítására és az infrastrukturális fejlesztésekre, jelenleg a költségvetés számítások folynak, hiszen közös magyar–NATO finanszírozásról beszélünk. A negyvenfős személyi állomány nagyjából fele áll majd magyarokból, őket már ki is választottuk, a külföldi tisztek és altisztek létszáma viszont még nem teljes. Legkorábban szeptemberben kell fogadnunk az első külföldieket, 2017 közepétől pedig már teljes létszámmal kell működnie a szervezetnek.

– **Ha már szóba kerültek az anyagiak és Washington: a 444.hu weboldalon megjelent egy cikk, amely meglehetősen lesújtó képet fest a közép-európai szövetségeknek – köztük Magyarországnak – nyújtott amerikai katonai támogatásokról...**

– A szóban forgó írás mindössze a valóság rendkívül szűk szeletét bontotta ki. Az amerikaiak katonai

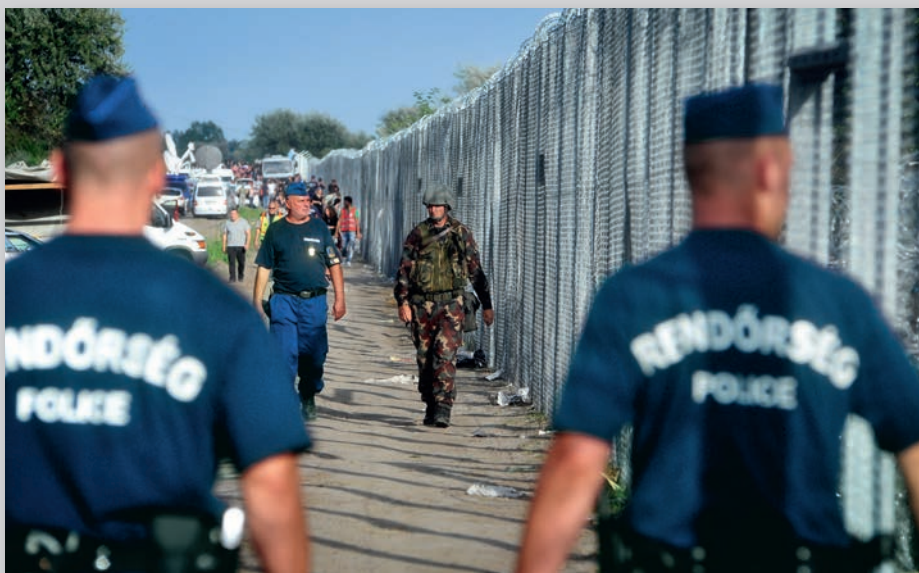

szolgáltak, hogy az orosz fenyegetettségnek leginkább kitett NATO-szövetségeseket megnyugtassuk, illetve megerősítsük a védelmüket. Ennek jegyében gyakorlatoztat a szövetség kisebb-nagyobb csapatokat például a balti államokban; 2014 végén Magyarország is kiküldött közel két hónapra egy lövészsáza- dot, illetve ide tartozik a balti légtérvédelem megerősítése is, amelyben 2015 utolsó négy hónapjában szintén részt vettünk. Ezek a műveletek sikeresnek tekinthetők, hiszen nem érte támadás a szóban forgó országokat. Ugyanakkor Varsó egyik fő vitatémája az lesz, hogy vajon nem kell-e folyamatosan szövetséges haderőt állomásoztatni ezekben a tagállamokban? A kérdés másik vonatkozása a reagáló képesség,

szágba még veszélyeztetett helyzet esetén is roppant nehéz kiegészítő csapatokat küldeni. Ennek áthidalására lehetséges megoldási javaslat például Hodges tábornok (a NATO szövetséges szárazföldi erőinek parancsnoka) „NATO-Schengen” elgondolása, amelyről szintén szó eshet Varsóban.

– **Várható-e bármilyen változás a Walesben megfogalmazott finanszírozási elvárásokhoz képest? Számít-e például arra, hogy Varsó után a NATO – elsősorban az Egyesült Államok – szigorúbban akarja majd számon kérni a tagállamokon a kitűzött költségvetési arányok betartását?**

– A walesi ajánlás úgy szól, hogy GDP-arányosan 2 százalékhoz kell közelíteni a tagállamok védelmi költségvetéseit úgy, hogy ebből lehetőleg 20 százalékot fejlesztésre fordítsanak. A szövetség elég vegyes

pénzügyi segítségnyújtási struktúrája rendkívül bonyolult, s ezért nehéz is átlátni. A pénzügyi alapok egy részét például a Pentagon, másik részét pedig a külügy kezeli, és Magyarországot mindebből kb. tizenhét különböző program érinti. A 444.hu ezek közül mindössze egyet, az FMF-fel (Foreign Military Financing – külföldi katonai finanszírozás-program) foglalkozott, amely valóban az egyik legrégebbi, de messze nem a legjelentősebb alap, hiszen ennél sokkal nagyobbak is léteznek. Bár tény, hogy az FMF-ből az új NATO-tagországokba – tehát nem csak hozzánk – küldött pénz évről évre egyre kisebb volt, de mindeközben más alapokból nagyságrendekkel több forráshoz jutottunk hozzá. Egy példa ennek érzékeltetésére: az utolsó évben az FMF-ből kevesebb, mint 1 millió dollár érkezett Magyarországra, miközben a „2282”-es támogatási programból nemrégiben majdnem 8 millió dollárhoz jutottunk hozzá, csak az iraki misszióhoz kapcsolódóan. És mint említettem, ez csupán egy alap a tizenhétből...

– **Mi várható idén V4-es „fronton”?**

– A V4-ek (Visegrádi Négyek) együttműködésének hosszú időn át nem volt ténylegesen megfogható, igazán pontos tartalma, az utóbbi években azonban egyre fontosabbá vált ez a szövetség. A 2015-ös év azért is kiemelkedő ezen a téren, mert a migrációs válság kezelése bebizonyította: a négyek hajlandók

tenni egymásért, azaz a szolidaritás megmutatkozott a gyakorlati terepen is. Csehország és Szlovákia katonai erőt, Lengyelország határőri kontingenst küldött a magyar határ biztosítására. Emellett 2016 első félévében mintegy négyezer fővel szolgálatba lép a V4-es uniós harccsoport, amelynek az állománya a tavalyi év őszén összeállt, s a katonák már együtt is gyakorlatoztak a NATO Trident Juncture 2015 erőpróbájára felfűzött Common Challenge 2015 minősítő gyakorlat keretében. Ez nagyon fontos együttműködés, amely túl azon, hogy elmélyíti a kapcsolatokat, sok tapasztalatot jelent a katonáknak és a politikai vezetőknek egyaránt. Más területeken is várható további együttgondolkodás: ilyen

lehet például a határok átrepülésének szabályozása, amely kis országok esetén nagyon fontos, viszont korántsem mindig egyszerű.

– **Eljutottunk tehát a migrációs válsághoz, amely az előrejelzések szerint idén sem enyhül.**

– Ha a Magyar Honvédség szerepét tekintjük, a haderő rendkívül jól teljesített, hiszen rövid idő alatt létrejött az ideiglenes biztonsági határzár, amely mentén a járőrözésben és a biztosításban is részt veszünk. Mindezek eredményeként mára gyakorlatilag nullára csökkent a csúcsidőszakban a határt illegálisan átlépők napi tízezres száma. Az erbilí missziós részvételünk is rendkívül sikeres – a nemzetközi koalíció részeként részben itt is azt a célt szolgáljuk, hogy csökkenjen a térségből útnak induló migránsok mennyisége. Ugyanakkor sajnos a probléma nemhogy 2016-ban vagy 2017-ben, hanem valószínűleg még felnőtté váló gyermekeink életében is fennáll majd, a dolgok ugyanis abba az irányba haladnak, hogy mind a Közel-Keleten, mind pedig Észak-Afrikában elhúzódó válságra kell felkészülnünk. Ennek a változó kiterjedésű válságnak pedig lesznek a mostaninál még sokkal jelentősebb intenzitású fázisai is. Sőtényezős küzdelemről beszélünk, amelynek egyszerre van etnikai, vallási és államok közötti hatalmi vonatkozása (beleértve ebbe a térségben lévők, illetve a külső hatalmak beavatkozását is), és az egész prob-

lémahalmazt tovább súlyosbítja egy nagyon erős demográfiai növekedés, valamint a rendkívül súlyos gazdasági helyzet.

– **Tehát gyakorlatilag reménytelen a rendezés?**

– Ezt azért nem mondanám, mert a problémákat meg kell oldani, és ezzel a kérdéssel a Nyugatnak is aktívan kell foglalkoznia. A szóban forgó térségek helyzete azonban ettől még a következő évtizedekben is az egyik legsúlyosabb kihívás marad, és ebből fakadóan az Európára nehezedő migrációs nyomás is nőni fog. Csupán illúzió, hogy ha Szíriában véget ér a polgárháború, akkor az mindent meg fog oldani. Afrikában például 2000 és 2050 között 800 millió fővel növekszik a népesség, miközben a globális éghajlatváltozás miatt a termőterületek eltartó képessége fokozatosan csökkenni fog. Ugyanakkor már olyan globalizált világban élünk, ahol bárkinek lehet okostelefonja, és láthatja, hogyan élnek mások a világ egyéb tájain. Mindebből pedig logikusan következhet az az igénye, hogy boldogabb vidékekre menjen, és erre Európának fel kell készülnie. Ha nem mondjuk azt, hogy most itt a vége, ennyi embert tudunk befogadni, az európai kultúra végletesen meg fog változni. Képtelenség fenntartani a korábbi életformánkat egy teljesen más kultúrából érkező, ilyen méretű invázióval szemben, és a végeredmény szempontjából szinte mindegy, hogy ezt a hullámot szándékosan gerjeszti valaki, vagy a migránsok maguktól jönnek. A lényeg ugyanis az, hogy amennyiben integrálhatatlan, integrálódni nem akaró tömegek fognak ide betelepülni, kialakítják a saját kultúrájukat, és mindig az erősebbek integrálják a gyengéket. Márpedig ha ezek a tendenciák és ezek a számadatok maradnak, pár évtizedes távlatban mi leszünk a gyengébbek a saját kontinensünkön. Hasonló helyzet egyébként számtalanszor előfordult már a világtörténelem során. Hogy a legnyilvánvalóbb példát mondjam: mi, magyarok is „migráns népként” jöttünk ide, és egyáltalán nem érdekelt bennünket, kik éltek itt korábban, kialakítottuk a saját kultúránkat. De mi is lehetünk egy hasonló helyzetben vesztes fél...

– **Meglátása szerint Szíriában és Irakban vállalhat-e szerepet a NATO, mint szervezet?**

– A Nyugat egy amerikai vezetésű koalíció keretében vesz részt az iraki harcokban, az iraki kormány meghívása alapján, míg Szíria térségében egyénileg, bár egymással koordináltan vannak jelen az egyes NATO tagállamok, az oroszok pedig „dekonfliktálnak” velük. Magyarán: biztosítják, hogy mondjuk véletlenül ne keveredjenek összeütközésbe egymással a repülők, de ezen túlmenően másról nem egyeztetnek. A koalícióban szerencsére számos arab állam is részt vesz, ami jól mutatja, hogy nem a nyugati keresztény világ és az iszlám háborújáról beszélünk, hanem a mérsékelt világ harcol az extrémizmus, az Iszlám Állam barbarizmusa ellen. Úgy gondolom azonban, hogy amennyiben a NATO venné át a kezdeményezést, már egy keresztény–iszlám háború képét sugallhatná a helyzet, s ezért ezt nem is tartom valószínűnek. Arra ugyanakkor vannak törekvések, hogy a NATO bizonyos képességekkel segítse a koalíciót, ilyen lépés például az AWACS-ek Törökországba telepítése.

– **Végezetül, mi a véleménye: Ukrajna tekintetében várható-e változás az idén?**

– A Közel-Kelettel ellentétben, az orosz kihívással szemben egyértelmű és központi a NATO szerepe: a legfontosabb mindig a potenciális támadók elrettentése az agressziótól, ami természetesen sokkal kevésbé

látványos küzdelem, mint egy éles háborús konfliktus. A cél és az érdek az, hogy ne is váljon azzá. Az eszközrendszer másik fele ugyanakkor a partnerség, vagyis az, hogy a nem NATO-államok felé is baráti kezet kell nyújtanunk. E tekintetben is várhatók 2016-ban lépések, hiszen a tavalyi év végén a külügyminiszterek meghívták Montenegrot a NATO-ba, de ugyanígy erősödhet a már meglévő kapcsolat Ukrajna és Grúzia, Svédország és Finnország, illetve a Közel-Kelet és az iszlám térség irányába is. Remélhetőleg előbb-utóbb Oroszország is a feszültség enyhítésében lesz érdekelt. A NATO mindenesetre nyitott a korábbi partneri együttműködésre az érdekek és értékek, illetve a nemzetközi játékszabályok tiszteletben tartása mellett. A veszélyt itt inkább az jelentheti, ha a gazdasági helyzet romlása miatt Oroszország az előremenekülést és a konfrontációt választja, ezért olyan helyzetet kell teremteni, ami egyértelművé teszi, hogy Moszkva nem rúghatja fel a nemzetközi jogot, a Nyugatnak pedig nem szabad engednie ebből az álláspontjából. Úgy gondolom, a gazdasági folyamatok – elsősorban a vélhetően tartósan alacsony olajár miatt – annyira kedvezőtlenek most az oroszok számára, hogy Vlagyimir Putyin előbb-utóbb belátja: nem tartható fent a végtelenségig ez a konfrontációs politika. Addig pedig a megfelelő szinten kezelni kell a súlyos kihívást jelentő fenyegetéseket, illetve az orosz propagandát.

NATO védelmi miniszteri csúcstalálkozó

BEKAPCSOLÓDIK A MIGRÁCIÓS VÁLSÁG RENDEZÉSÉBE AZ ÉGEI-TENGEREN A NATO, ÉS AWACS REPÜLŐGÉPEKSEL IS SEGÍTI AZ ISZLÁM ÁLLAM ELLENI KOALÍCIÓS MŰVELETEKET. EMELLETT EGYETÉRTÉS VAN A KELETI TAGORSZÁGOKBAN SZÜKSÉGES FOKOZOTTABB KATONAI JELENLÉTRŐL IS: ÍGY ÖSSZEGEZHETJÜK A NATO-TAGÁLLAMOK VÉDELMI MINISZTEREINEK BRÜSSZELI TALÁLKOZÓJÁN ELÉRT LEGFONTOSABB EREDMÉNYEKET.

VÉDELEM ÉS MEGELŐ

A júliusi varsói csúc előkészítése céljából találkoztak február 10–11-én a NATO-tagállamok védelmi miniszterei az észak-atlanti szövetség főparancsnokságán, Brüsszelben. 2014 óta a NATO-n belül számos megerősítő intézkedés lépett érvénybe, amelyek a szervezet egységét, szolidaritását, a kollektív védelem megkérdőjelezhetetlenségét, kikezdetlenségét hivatottak demonstrálni a többek között az Ukrajnában tett orosz lépések, illetve az Iszlám Állam előretörése után. Ezek közé tartozik például a NATO reagáló erőinek mintegy megduplázása, és a „Dárdahegy” létrehozása. Utóbbi leegyszerűsítve a NATO Reagáló Erő (NATO Response Force – NRF) és az ennek részét képező Nagyon Magas Készenlétű Összhaderőnemi Műveleti Erő (Very High Readiness Joint Task Force – VJTF) megerősítését,

illetve az előretolt vezetési-irányítási törzselemek telepítését jelenti a keleti tagállamokba. Utóbbiak közül az egyik – a tervek szerint – Magyarországon, Székesfehérváron jön majd létre. Ezen szervezetek célja adott esetben a NATO-erők fogadásának és mozgásának elősegítése, felgyorsítása a régióban. A 2014 őszen tartott walesi csúc megerősítette e vállalásokat, illetve több ajánlást is megfogalmaztak például a költségvetést illetően. Július 8–9-én, Varsóban már azt tekintik majd át a tagállamok vezetői, mi valósult meg a Walesben elhatározottakból.

FOKOZOTT SZEREPVÁLLALÁS

A csúcstalálkozó egyik legfontosabb eredménye az, hogy a felek megállapodtak: a szövetség az eddigi-

nél komolyabb mértékben veszi majd ki a részét a migrációs válság kezeléséből. Az elhatározás háttérében Németország, Görögország és Törökország közös indítványa állt, az intézkedések célja pedig az, hogy gátat vessenek az Égei-tengeren zajló tömeges, illegális átkelési hullámnak. A NATO egyik állandó gyors reagálású, többnemzeti, német parancsnokság alatt álló flottaegységét (Standing NATO Maritime Group 2 – SNMG2) haladéktalanul az Égei-tengerre irányította a szövetséges erők európai főparancsnoka. Az egység feladatköre hamarosan felderítési és őrzési funkciókkal bővül, az illegális tevékenységek megakadályozása érdekében. A hadihajók természetesen szoros együttműködésben tevékenykednek majd az illetékes hatóságokkal, emellett állandó és közvetlen kapcsolatban állnak az Európai

ZÉS

Unió határőrizeti ügynökségével, a Frontex-szel is.

A további részleteket a következő időszakban dolgozzák ki a szakemberek, ugyanakkor Jens Stoltenberg NATO-főtitkár hangsúlyozta: nem az a cél, hogy megállítsák vagy visszafordítsák a menekültek hajóit.

– A NATO abban működik közre, hogy lényeges információk biztosítása, valamint őrizeti feladatok ellátása révén segítsen gátat vetni az embercsempészetnek, illetve a szervezett bűnözői hálózatok tevékenységének. Mindezt szoros együttműködésben végezzük majd a nemzeti parti őrségekkel és az Európai Unióval – szögezte le a főtitkár.

Döntés született arról is, hogy a NATO fokozza hírszerzési és feldejtési tevékenységét a török–szíriai határon, illetve új szinten támogatja majd az Iszlám Állam elleni koalíció-

Hazánkat Vargha Tamás miniszterhelyettes képviselte a tanácskozáson.

ban részt vevő tagállamait. Az Egyesült Államok kérésére a szövetség AWACS légtérelenőrző repülőgépekkel segíti majd a dzsihadista terrororganizáció elleni harcot; ez lesz a NATO első közvetlen szerepvállalása a hadjáratban. A pontos részletekről jelenleg is folynak az egyeztetések, de az már biztos, hogy az AWACS-ek révén a koalíció lényegesen hatékonyabban hajthat majd végre légitámadásokat az Iszlám Állam állásai ellen. Mindez persze nem jelenti azt, hogy ettől megoldódik a helyzet Szíriában. Jens Stoltenberg, illetve több magas rangú résztvevő is hang-

súlyozta, hogy az elsődlegesen nem a terrororganizációk ellen, hanem a Basár el-Aszad ellen harcoló erőkre irányuló orosz légitámadások mindenképpen rontják a helyzetet, aláaknázzák a stratégiai egyensúlyt. A NATO-légtér rendszeres orosz megsértése szintén roppant veszélyes, és adott esetben egészen gyorsan alakulhat ki válsághelyzet, mint ahogyan azt a törökországi példa is mutatta a lelőtt orosz repülőgép esetében. Arról nem is beszélve, hogy az orosz katonai akciók hatására menekülők további tízezrei indultak meg a török határ felé Szíriából.

A KELETI KÉRDÉS

A NATO és Oroszország kapcsolata természetesen Szíriától függetlenül is az egyik fő téma volt a tanácskozáson, és a legtöbb illetékes egyetértett abban, hogy a viták rendezése még messze van.

– Nem keressük a konfliktust Oroszországgal; a megnövelt európai katonai jelenlét, illetve az, hogy több szárazföldi gyakorlatot hajtunk végre, épp egy következő hidegháború kialakulásának megelőzését célozza – szögezte le a főtitkár. A háttérbeszélgetéseken szintén határozott megfogalmazások hangzottak el.

– Nyitottak vagyunk az egyeztetésre, de úgy nem lehet párbeszédet folytatni, hogy valaki csak a saját álláspontját hangoztatja, amikor pedig a másik fél is el akarja mondani a magáét, akkor befogja a fülét. Mindenki tisztában van azzal, hogy Oroszország nélkül nem létezik európai biztonság, de Moszkvának is tiszteletben kell tartania a nemzetközi játékszabályokat, a NATO pedig nem fog lemondani a maga alapvető elveiről csak azért, hogy így vegyék rá Vlagyimir Putyint valamilyen engedményre. Ez természetesen nem jelent kompromisszumképtelenséget. A NATO eleve szuverén nemzetek szuverén érdekeit hangolja össze, vagyis egész léte és működése azon alapszik, hogy kompromisszumokat köt. Néha éppen emiatt tűnhetünk kevésbé hatékonyak: mi huszon-

nyolcan vagyunk, Oroszország pedig egyetlen egységes állam. De a szövetség alapértékeit illetően semmiből sem fogunk engedni – érzékeltette a NATO és Oroszország közötti mostani viszonyt a szövetség egyik magas rangú tisztségviselője.

Mindezek jegyében a védelmi miniszterek egyetértettek abban, hogy a szövetség keleti tagállamaiban fokozott jelenlétre van szükség, még hozzá többnemzeti keretek között. Ennek célja, hogy a NATO világossá tegye: ha egyetlen szövetségest is támadás ér, azt az egész észak-atlanti közösség elleni lépésként értékeli, és ilyen esetben a teljes szervezet egységesen válaszol majd. A fentieket illetően egyfajta rotációs megoldást képzelnek el, és gyakorlatok sorával támogatják majd meg az átcsoportosításokat. Utóbbiakat természetesen a megfelelő logisztikai és infrastrukturális lépések is követik; a pontos részletekről tavasszal kezdődnek az egyeztetések. Számos szövetséges fejezte ki abbéli szándékát, hogy mindenképpen részt szeretnének venni a szóban forgó tevékenységekben, az Egyesült Al-

lamok pedig már konkrét tervekkel rendelkezik arról, milyen módon és formában növeli majd európai jelenlétét. A Pentagon eleve 3,4 milliárd dollárra, a korábbi összeg négyszeresére kívánja emelni az Európában állandósuló amerikai fegyveres erőkre fordítandó összeget. A júliusi varsói csúcson további egyeztetések várhatók majd a kérdésben.

A szövetség és Grúzia közös bizottsága is ülést tartott Brüsszelben. Mint kiderült, májusban megkezdődik a működését egy közös kiképzőközpont Tbilisziben, a felek pedig ezen túlmenően is vizsgálják, milyen irányokba lehetne fokozni a kooperációt. A főtitkár ugyanakkor hozzátette: Grúziának még sok feladata van a belső reformok terén, különösen a független igazságszolgáltatás és a jogbiztonság területén. Jens Stoltenberg leszögezte: a NATO százszázalékosan támogatja Grúzia szuverenitását és területi integritását a nemzetközileg elismert határoknak megfelelően. Felszólította Oroszországot, hogy vonja vissza Abházia és Dél-Oszétia független államként való elismerését, e két régió ugyanis Grúzia része.

HÍRSZERZÉS, HIBRID HADVISELÉS

A védelmi miniszteri csúcs előre lépést hozott a NATO közös hírszerző, megfigyelő és felderítő (Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance – JISR) képességének kérdésében, amely a NATO Reagáló Erő kulcsfontosságú elemét jelenti: erősítése gyorsítja a politikai és a katonai döntéshozatali folyamatokat egyaránt. A miniszterek áttekintették a NATO készenléti akciótervében foglalt célok megvalósulását is. A

NATO szintén erősíti a kibervédelmi képességeket, illetve tárgyaltak a hibrid hadviseléssel szembeni rugalmasabb fellépés szükségességéről is.

– Elrettentési és védelmi képességeinknek rugalmasnak, alakíthatónak kell lenniük. Szükséges válaszolnunk a különböző fenyegetések teljes spektrumára, érkezzenek

azok akár honnan, államoktól vagy esetleg olyan nem állami szereplőktől, amelyek államokra jellemző aspirációkkal rendelkeznek. A NATO ennek szellemében szorosabbra fűzi az együttműködést az Európai Unióval a hibrid fenyegetések elleni harc területén is. Egyetértés van a szövetségen belül az afganisztáni Eltökélt Támogatás (Resolute Support) misszió folytatásának szükségességét illetően is. A NATO legnagyobb felelőssége az elmúlt több mint hatvanöt év során az volt, hogy védje és erősítse a biztonságot, védelmezze a területünket és a lakosságunkat bármiféle támadással szemben. A mi generációnk korábban nem nézett még szembe annyi kihí-

vással, mint amennyit napjainkban tartogat a nemzetközi biztonsági környezet. A NATO pedig reagál ezekre a kihívásokra. A védelem és a párbeszéd ugyanakkor kölcsönösen kiegészíti egymást – szögezte le a főtítkár.

Jens Stoltenberg kiemelte: a miniszterek egyetértettek abban, hogy minden tőlük telhető eszközzel támogatják az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet elnöki tisztségét idén betöltő Németország erőfeszítéseit a bécsi egyezmény korszerűsítése érdekében. Mivel ez a dokumentum szabályozza a katonai áttekinthetőség kérdéseit is, mindennek természetesen közvetlen hatása lesz a NATO erőire és műveleteire.

TIKÉPZŐGÉP DÉL-KOREÁBÓL

Az amerikai légierő T-X kiképzőrepülőgép-vásárlási programjához ajánlja a Lockheed Martin a már bevált T-50 kétüléses, szuperszonikus oktatógép továbbfejlesztett változatát. A dél-koreai Korea Aerospace Industries (KAI) vállalattal együtt kifejlesztett és gyártott repülőgép amerikai igényekhez igazított variánsának első felszállására még 2016 vége előtt sor kerülhet. A típus a levegőben is utántölthető, avionikai rendszereit pedig az F-35 Lightning II repülőgépéhez igen hasonló módon fejlesztik tovább. A T-50-esre egy olyan kiképzést támogató rendszer is kerül, amellyel szimulálni lehet az irányított bombák és rakéták használatát.

flightglobal.com

ÚJ PACSIRTA

Az izraeli Elbit védelmi ipari vállalat bemutatta a Magyarországon is alkalmazott Skylark távolról irányított felderítőrepülőgép-család legújabb tagját. A Skylark 3-at zászlóalj- és dandárszintű felderítési feladatokra optimalizálták. A 4,8 méter fesztávolságú, 99 kilogramm maximális felszállótömegű, elektromotoros meghajtású szerkezet 6 órán át képes a levegőben tartózkodni. Hasznos terhelése eléri a 10 kilogrammot, maximális repülési magassága pedig a 4500 métert. A pneumatikus állványról induló Skylark 3 legfeljebb 100 kilométernyire távolodhat el az irányítóközponttól, amely egyszerre két gépet képes kezelni.

Elbit

LÉGVÉDELEM STRYKEREKKEL

Az új fegyverzethez új feladatkört is kaphatnak az amerikai hadsereg Stryker páncélozott szállítójárművei. Az alapváltozat fegyverzete jelenleg egy 12,7 milliméter űrméretű M2HB nehézgéppuska. A növekvő orosz fenyegetés miatt az Európában állomásozó példányokon ezt egy új toronnyal és egy 30 milliméteres gépágyúval váltják fel. Így a Strykerok felvehetik a harcot a BMP-k és a BTR-ek ellen, de egy speciális, programozható gyújtóval ellátott repesz-romboló lőszerrel légvédelmi feladatokra is alkalmasakká válnak. Ezáltal pedig az elmúlt évtizedekben elhanyagolt amerikai csapatlégvédelem új képességeket kap.

breakingdefense.com

A JÖVŐ CSATAHAJÓJA?

A brit királyi haditengerészet jövőbeli hajóegységeinek tervezése már megkezdődött. A Dreadnought 2050 néven futó program keretében speciális graféntartalmú műanyagból épített, elektromagnetikus fegyverekkel és drónokkal felszerelt, 300 csomó sebesség elérésére is képes torpedókkal felszerelt, kisméretű hajók gyártása a cél. A magas fokú automatizálás és a minimális emberigény szintén alapkövetelmény: akár 40-50 tengerész is képes lesz majd a jövő brit csatahajóját kiszolgálni és irányítani. A hajó érzékelőrendszereit olyan drónokkal egészítik ki, amelyek folyamatosan a hajó felett lebegve, nagy távolságból észlelik a fenyegetéseket.

telegraph.co.uk

HARAPÓS TERRIER

A brit királyi hadsereg Terrier lánctalpas páncélozott műszaki járművét fejlesztette tovább a BAE Systems. A jármű egy 8 méterre is kitolható, teleszkopikus vizsgálókart kapott. Az ezen elhelyezett fogók és kamerák segítségével biztonságosabban áshatók ki és vizsgálhatók meg az improvizált robbanószerkezetek. A Terrier légalapácsával képes követ és betont bontani, utakat használhatatlanná tenni. A lánctalpas két méter mély folyókon vagy vízakadályokon is átkelhet. A páncéltest elején lévő markolókanál pedig akár öttonnás terhet is felemelhet.

BAE Systems

EGY HAJÓ – TÖBB FELADAT

Az olasz Fincantieri hajóépítő vállalat Genoa melletti Riva Trigoso hajógyárában megkezdődött az olasz haditengerészet legújabb logisztikai támogató hajójának (LSS) építése. Az új úszóegység 165 méter hosszú, 200 főnyi személyzetével maximum 20 csomós sebességre lesz képes.

A hajót modulrendszerű kialakításának köszönhetően elektronikai felderítési, hírszerzési és egészségügyi feladatokra is lehet használni a szállítási, karbantartási műveletek mellett. Katasztrófa-elhárítási munkálatoknál a partközelségben horgonyzó hajó ivóvizet és 2500 kW-nyi elektromos energiát juttathat a szárazföldre. A hajófedélzet alkalmas lesz helikopterek fogadására is.

Fincantieri

MEDÁLPARÁDÉ AFGANISZTÁNBAN

Afganisztánban az Északi Kiképző, Tanácsadó és Támogató Parancsnokság törzsfőnöki beosztásának ünnepélyes átadás-átvételével együtt került sor a parancsnokság kötelékében szolgáló, missziójuk befejezésére készülő egyéni beosztású katonák medálparádéjára. Az ünnepségen Jared Sembritzki ezredes, leköszönő törzsfőnök, valamint Hartmut Renk dandártábornok, az Északi Tanácsadó Parancsnokság parancsnoka is megköszönte a távozók munkáját. A parádén harmincyolcan kaptak elismerést, köztük öt, egyéni beosztásban szolgálatot teljesítő magyar katona is átvehette a NATO-medált.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

HOLLAND-MAGYAR MEGEMLÉKEZÉS

A KFOR parancsnokhelyettesi irodájának kezdeményezésére közös megemlékezést tartottak a koszovói békefenntartó misszió pristinai főparancsnokságán, a Film City táborban szolgáló magyar és holland katonák. A két nemzet békefenntartói a nemrégiben felújított Magyar Házban megtekintették a magyar vonatkozással is bíró Michiel Adriaenszoon de Ruyter holland admirális életét bemutató filmet, aki 340 éve a Nápolyi-öbölben huszonhat magyar protestáns prédikátort szabadított ki a gályarabságból. A film eseményeit Johannes Zoutendijk alezredes, a KFOR holland nemzeti rangidős képviselője kommentálta.

*Karámos László törzserőmester
Fotó: dr. Murinkó Attila alezredes*

ALÁÍRÁSI ÜNNEPSÉG SZARAJEVÓBAN

Mirko Tepšić vezérőrnagy, Bosznia-Hercegovina fegyveres erőinek vezérkarifőnök-helyettese és Mihócza Zoltán dandártábornok, az EUFOR törzsfőnöke a bosznia-hercegovinai fegyveres erők képességeinek ellenőrzéséről és fejlesztéséről szóló megállapodást írt alá az egyesített vezérkar szarajevói parancsnokságán. A dokumentum szentesítése egyben olyan közös munkacsoportok hivatalos létrehozását is jelenti, amelyek a bosznia-hercegovinai haderő képességnövelését szolgálják majd, hogy az javíthassa képességeit a törvényben meghatározott feladatai végrehajtása érdekében.

*Kép és szöveg: honvedelem.hu/euforbih.org
Fordította: Eszes Boldizsár*

ELISMERÉSEK KOSZOVÓBAN

A zömmel a debreceni MH 5. Bocskai István Lövészdandár katonáiból álló MH KFOR Kontingens tizenharmadik váltásának tagjai – küldetésük végéhez közeledve, féléves munkájuk jutalmául – NATO-medálokat vehettek át. Előbb a portugál–magyar KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj (KTM) pristinai táborában szolgálók ünnepségére került sor, majd a Keleti Többnemzeti Harcsoport (MNBG-E) alárendeltségébe tartozó magyar manőverszázad katonái is megkapták az érdemermeket. Az ezt követő, immár a teljes magyar kontingens részvételével megtartott állománygyűlésen Enyedi Attila alezredes, az egység parancsnoka több békefenntartót is kitüntetett.

Kép és szöveg: Koós Sándor zászlós

ENSZ-KITÜNTETÉSEK CIPRUSON

Cipruson végzett munkájuk elismeréseként Lisa Buttenheim, az ENSZ főtitkárának ciprusi képviselője ENSZ-kitüntetésekkel adta át az Egyesült Nemzetek Ciprusi Békefenntartó Erői (UNFICYP) 4-es szektorában szolgáló katonáknak. A Famagustában rendezett ünnepségen Lisa Buttenheim tolmácsolta Ban Ki-moon ENSZ-főtitkár köszönetét a szektorban települt katonai kontingenseket biztosító országoknak (Szlovákiának, Magyarországnak, Szerbiának és Ukrajnának) az ütközőzónában a politikai és katonai konfliktusok megakadályozása érdekében tanúsított hatékony együttműködésükért.

*Kép és szöveg: UNFICYP
Fordította: Eszes Boldizsár*

VÁLTÁS LIBANONBAN

Egyéves külszolgálatát befejezve hazatért az ENSZ libanoni missziójának (United Nations Interim Force in Lebanon – UNIFIL) kilencedik váltásában szolgáló utolsó magyar békefenntartó, Körmös Csaba főhadnagy is. A főparancsnokságon a váltás alkalmából rendezett összejevetelen Kisgyörgy Sándor százados, az UNIFIL Joint Geographic Information Services (JGIS) katonai vezetője, magyar nemzeti rangidős emlékpajzsot és békefenntartói medált adott át a főhadnagynak. Utóbbi elismerést a libanoni misszióban több mint 180 napot szolgált Rózsahegyi Miklós zászlós is kiérdemelte.

Kép és szöveg: K. S.

A KÖR BEZÁRULT

EGY NAGY HAGYOMÁNNYAL ÉS TAPASZTALATTAL RENDELKEZŐ ZÁSZLÓALJBÓL ELŐSZÖR KÉT KÜLÖNBÖZŐ, NEMZETKÖZI SZINTEN IS ELISMERT SZERVEZET ALAKULT, MAJD A KÖZELMÚLTBAN ÚJRA EGYESÜLTEK, EZÁLTAL EGY ÚJ KÉPESSÉGET LÉTREHOZVA A „SEREGBEN”.

Február elején az MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred megalakításáról számolt be Szolnokon, az Ittebei Kiss József Hadnagy Helikopterbázison dr. Simicskó István honvédelmi miniszter és dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke. A látványos dinamikus bemutatóval egybekötött sajtótájékoztatón a miniszter ismertette: két eddig is létező egység fűzőjáról van szó, amely által az eddigi zászlóaljszintű képesség ezredszintűre emelkedik. Simicskó István rámutatott: az elmúlt tíz esztendő bebizonyította, hogy az ilyen típusú különleges műveleti tevékenységre óriási szükségünk van, az a speciális tudás, amellyel ezek a katonák rendelkeznek, garantálni képes az emberek biztonságát. A „különlegesek” a nemzetközi műveletekben, NATO-kötelékben szintén bizonyították tudásukat.

– Az elmúlt esztendőben a szövetségeseinktől érkezett visszajelzések is magas szintű elismertséget mutatnak, vagyis helyes, ha ezt a képességet erősítjük – szögezte le a tárcavezető.

A Honvéd Vezérkar főnöke arról szólt: az új ezred két zászlóalj, az MH 88. Könnyű Vegyes Zászlóalj és az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj bázisán jött létre, s

Sándor Tamás ezredes

ezek együttes munkája egészen 1993-ig nyúlik vissza. Ekkor kezdődött meg az a folyamat, amelynek során egy felderítő-zászlóaljából két eltérő rendeltetésű kötelék jött létre, most pedig e kettő ismét egy útra tér.

Az új ezred megalakításának előzményeiről, a közeli és távolabbi jövő feladatairól Sándor Tamás ezredest, parancsnokot kérdeztük. (Sándor ezredes egyébként mindkét alakulatnál

vezető, parancsnoki beosztást töltött be s a különleges műveleti erők magyarországi megalakítását, majd afganisztáni bevetéseit is irányította.)

– Nem ördögöl a gondolat, hogy e két alakulat újra egyesüljön,

hiszen „egy töről fakadt” a két csapat, s bár alaprendeltetésük más volt az elmúlt években, tevékenységük ezer szállal kötődött egymáshoz. Míg a „34-es” a különleges műveleti képesség kialakítására és gyakorlására koncentrált, addig a „88-as” a légi mozgékonyaságú/szállítású, könnyűlövész irányultságra törekedett. Ugyanakkor szervezeti felépítésükben, képességeikben rengeteg volt a hasonlóság. Például mindkét alakulat rendelkezett – egyebek mellett – ejtőernyős, mesterlövész, felderítő vagy bűvár képességgel – mondja a parancsnok.

Mindezek Sándor ezredes szerint az elmúlt években nem egyszer problémákat is okoztak, hiszen mindkét alakulatnak hasonló képességű katonákra volt szüksége, így sokszor egymás vetélytársai voltak a toborzás során. Ugyanakkor feladatrendszerükből fakadóan rengeteg kiképzési, felkészí-

Az ezred fő feladatai:

Különleges műveleti feladatok végrehajtása nemzeti vagy NATO-parancsnokság alárendeltségében:

Különleges felderítés (SR);

Közvetlen műveletek (DA);

Katonai segítségnyújtási feladatok (MA).

Békefenntartó feladatok ellátása.

Katonai műveletek végrehajtása a haza védelme, a szövetségben vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében

Alegységeiből alkalmi harci köteléket alakítva, együttműködve a légierő, illetve más szárazföldi támogató kötelékekkel, váratlan, katonai erő alkalmazását igénylő műveletek végrehajtása.

Hagyományos erőkkel, vagy nehezen megoldható speciális feladatok végrehajtása.

Részvétel harci kutató-mentő feladatokban.

Felkészülés katonai rendfenntartói feladatokra.

„Hadtörténet”

Az MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred 2016. január elsején jött létre az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj és az MH 88. Könnyű Vegyes Zászlóalj fúziójával. Mindkét katonai szervezet jogelődjének a vitéz Bertalan Árpád őrnagy által megalakított 1. Honvéd Ejtőernyős Zászlóaljat tekinti, amelyet 1938-ban állítottak fel. A két katonai szervezet közös „újkori” története 1993-ig nyúlik vissza, amikor a Magyar Honvédség 34. Bercsényi László Felderítő-zászlóalj erőiből létrehoztak elsőként egy kettős rendeltetésű (légi szállítási és ejtőernyős lövész) századot, majd a század bázisán megalakult a Magyar Honvédség 88. Légi

Mozgékonyaságú Zászlóalj. A zászlóalj 1993. szeptember elsején vált önálló katonai szervezetté. A két alakulat története ekkor kettévált, a 88-as zászlóalj alapvetően egy könnyűlövész, míg a 34-es zászlóalj továbbra is felderítő szakmai vonalon tevékenykedett. A szétválástól függetlenül, egy sor párhuzamosság megmaradt. Ilyen volt a speciális szervezeti struktúra, az ejtőernyős és búvárképesség integrálása, a hagyományostól eltérő fegyverzet, valamint eljárási módok. A két katonai szervezet ezt követően több átalakításon is átesett, de megtartotta a rá jellemző specialitásokat. A különleges műveleti képesség kialakítását 2005-től az Amerikai Egyesült Államok folyamatosan támogatta. Az évek során közös feladatot hajtott

vége a két szervezet Afganisztánban: a Magyar Honvédség Könnyűgyalog Századának harmadik váltásában 2005-ben, a Magyar Honvédség Tartományi Újjáépítési Csoport 4. váltásában 2008-ban.

A megváltozott kihívások, az aszimmetrikus fenyegetés, a nemzetközi terrorizmus, a tömeges illegális migráció, a rendelkezésre álló források (hazai és amerikai) ésszerű felhasználásának szükségessége ismét aláhúzta egy gyorsan reagálni képes, korszerű, könnyű fegyverzettel felszerelt, egységes irányítás alatt működő, a hagyományos katonai szervezetekkel nem, vagy csak korlátozottan megoldható feladatok végrehajtására speciális harceljárásokat alkalmazó katonai egység létjogosultságát.

tési és missziós feladatot is közösen hajtottak végre, így kézenfekvő volt a mostani összevonás ötlete. Napjaink kihívásai meggyorsították a döntést, hiszen az országnak szüksége van egy gyorsan, bárhol, bármilyen földrajzi és időjárási viszonyok közepette bevet-

hető erőre, amelyet az ország védelme mellett a különböző szövetségi rendszerek felkérésére is alkalmazhatunk.

De mi is az összevonás igazi nyeresége?

– A feladatkoncentráció. Szervezetileg mindkét zászlóalj megőrzi önálló-

ságát, ugyanakkor az ezredben történő egyesítés egy sor feladatot levesz a vállukról. Az ezredtörzs foglalkozik majd – a klasszikus tervező, vezető, harcirányító szerepe mellett – például a személyügyi, jogi vagy környezetvédelmi kérdésekkel, így a zászlóal-

jak valóban a kiképzésre koncentrálnak – mondja parancsnok.

– Persze ez csak „papíron” ilyen egyszerű – teszi hozzá Sándor ezredes, és csak villanásszerűen említ gondolatokat. Először is a fejekben kell „rendet teremteni”, hogy megértse mindenki: szép dolog az egészséges „fegyvernemi sovinizmus”, de ne felejtse el senki, hogy az alakulatok közös tőről fakadtak, s most újra együtt ténykednek. Kidolgozzuk az új képesség felkészítésének, alkalmazásának elveit és gyakorlatát; az eddigi közös tevékenység tapasztalatait mindkét zászlóalj beépíti „ars poeticájába”; az alkalmazási cél meghatározása után pedig kijelölünk egy közösen elérendő kiképzési szintet.

A különleges műveleti zászlóalj két esztendeje már megkapta a SOFEVAL (harckész) minősítést, amelyet idén meg kell erősítenie. Ugyanez vár a „88-asra” is, és ez nem kis dilemmát okozott a parancsnoknak.

– Döntés kérdése, hogy „csak” egy ellenőrzést kérjünk, vagy csapjunk bele „élesben”. Magam az utóbbit támogatom, mert ha csak egy ellenőrzést kérünk, akkor újra

Szervezeti felépítés:

Az ezred harcoló, harctámogató, harci támogató-kiszolgáló alegységekből és egy egészségügyi központból áll. Az ezred fő feladatait a két zászlóalj hajtja végre, erősítve egymást. Az alakulat szervezeti kialakításának köszönhetően képes végrehajtani – ejtőernyős, bűvár,

légi szállítású, kerekes páncélozott harcjárműves, kerekes járműves, rohamcsónakos vagy gyalogos kijuttatási módokat alkalmazva – a különleges műveletek, valamint a könnyűlövész harcéljárások teljes spektrumát. Az alegységek feladatvégrehajtását nagyfokú önállóság és precizitás jellemzi.

kell majd vizsgáznunk, ha pedig élesben megy a dolog, akkor vagy megfelelünk, vagy pedig felmértük, milyen hiányosságaink vannak még – indokol Sándor Tamás ezredes.

Mindezen elvek persze szépen hangzanak, no de a „pénz, paripa, fegyver”, vagyis az anyagi feltételek hogy állnak? – kérdezzük a parancsnokot.

– A honvédelmi vezetés eltökélt abban, hogy saját és amerikai egyesült államokbeli forrásokból a lehető legkorszerűbb fegyverzetet, felszerelést biztosítsák az ezred számára. Az anyagi lehetőségek függvényében egységes lesz a fegyverzet (például M4-es gépkarabélyok), a ruházat és más felszerelések. Ter-

vezzük a gép- és harcjármű-park megújítását az alaprendeltetésnek és a légi szállítási feltételeknek megfelelően. Ezekhez például az Egyesült Államok 1,5 millió dollárt biztosít számunkra – hallhattuk.

Ami azonban mindenekelőtt szükséges a parancsnok szerint: először saját maguknak kell felmérniük, hol is tartanak, milyen kiképzettségi szinttel rendelkeznek, egységesíteniük kell a harcéljárásokat, elveket. Ennek érdekében például a közeljövőben a teljes parancsnoki állomány részt vesz egy „alapozó” kiképzésen, mert csak az a parancsnok oktathat, követelhet, aki mindent végrehajtott már, és jobb az általa kiképzendőknél.

„ÉSZAKKELETI” VENDÉG

Négytagú delegáció élén hazánkba látogatott Manfred Hofmann altábornagy, az Északkeleti Többnemzeti Hadtestparancsnoka (HQ MNC NE) parancsnoka. Az altábornagy Székesfehérváron megbeszéléseket folytatott Fucsku Sándor vezérőrnaggyal, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnokával, majd a közeljövőben megalakuló NATO-erők Integrációs Egysége (NATO Force Integration Unit) elnevezésű szervezet létrehozásának körülményeivel ismerkedett. A hadtestparancsnok programja a Honvédelmi Minisztériumban folytatódott, ahol dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese fogadta.

Harnócz Gyula őrnagy
Fotó: Bödő Viktória

TÖRZSGYAKORLÁS SZENTESEN

Kétnapos törzsgyakorlásra került sor a szentesi MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred laktanyájában. A kiképzési eseményen azok a katonák vettek részt, akik egy ideiglenes biztonsági határzár építésének vezetésében közvetlenül érintettek lehetnek; fontos szerepet kaphatnak a logisztikai biztosítás, az anyagszállítás, a tárolás és az utánpótlás szervezésében, továbbá a humán erőforrás tervezésében. A gyakorlás során a katonák a műszaki ezred parancsnoka, Antal László ezredes vezetésével felkészültek arra, hogy megteremtsék a legjobb munkafeltételeket az építést végző állomány számára, s biztosítsák a folyamatos, problémamentes, optimalizált működést.

Honvedelem.hu; fotó: Rácz Tünde (archív)

KÖZÖS FUTÁS
ORSZÁGSZERTE

Közös futással ünnepelte megalakulásának 68. évfordulóját a Nemzetközi Katonai Sporttanács (Council International du Sport Militaire – CISM). A 2006 óta minden évben megrendezett CISM Run Day elnevezésű rendezvényen idén először a Magyar Honvédség alakulatai is részt vettek. Az MH Kiképzési és Doktrinális Központ, a CISM magyarországi fődélegátusa, valamint a Honvédségi Sportolók Országos Szövetsége által szervezett esemény egyik fővárosi helyszínén, a Margitszigeten rajthoz állt dr. Simicskó István honvédelmi miniszter is, aki katonák és civilek társaságában futotta le a tizenöt kilométeres távot.

Kép és szöveg: honvedelem.hu

FELDERÍTŐ-TANFOLYAM TATÁN

Az MH Összhaderőnemi Parancsnokság felderítő főnökségének szakmai irányítása mellett tartották meg a „Felderítő törzsmunka alapjai” elnevezésű tanfolyamot Tatán, az MH 25. Klapka György Lövészdandárnál. A Magyar Honvédség tíz alakulatától érkezett, zömmel jelenleg is felderítő beosztású katonák a kéthetes összevonáson javarészt gyakorlati foglalkozásokon dolgozták fel a felderítő törzsmunka alapjaival, a harcmező felderítő előkészítésével, a Magyar Honvédség felderítőrendszerével, illetve a katonai döntéshozatali eljárás felderítői támogatásának ismereteket.

Kép és szöveg: Csete László törzsszászlós

FELKÉSZÍTÉS FEGYVERZET-ELLENŐRZÉSRE

A fegyverzet-ellenőrzési feladatokban érintett katonai szervezetek és civil vállalkozások szakemberei számára éves felkészítő-ellenőrző foglalkozást szervezett az MH Kiképzési és Doktrinális Központ (MH KDK) fegyverzet-ellenőrzési osztálya. Szpisják József dandártábornok, az MH KDK parancsnoka hangsúlyozta, hogy a rendezvény célja az európai hagyományos fegyveres erőkről szóló szerződés, az európai bizalom- és biztonságerősítő intézkedések 2011. évi bécsi dokumentuma, valamint a kétoldalú megállapodások alapján, Magyarországon végrehajtandó helyszíni ellenőrzések, látogatások fogadására kötelezett szervezetek felkészítése volt.

Borgula László őrnagy; fotó: Varga Bernadett zászlós

VÉGET ÉRT AZ ALAPKIKÉPZÉS

Közel száz szerződéses légénységi állományú katona, valamint pályakezdő tiszt és altiszt kezdte meg alapkiképzését még 2015 novemberének elején, Szentendrén, az MH Altiszti Akadémián. Az alakulat Mecseri János kiképző osztályához bevonult katonák az elmúlt tizennégy hét során széles körű katonai alapismereteket szereztek, amelyekről kétnapos záróvizsgán adtak számot. A komplex megmérettetés során hét különböző vizsgaponton kellett megfelelniük, többek között egészségügyi, műszaki, vegyvédelmi ismeretekből, harcászatból és lövészetből. Az alapkiképzés után valamennyien visszatértek alakulatukhoz, és megkezdték a tényleges katonai szolgálatot.

Kép és szöveg: Duruczné Téglás Dóra főhadnagy

JÓL VIZSGÁZOTT A VÉDELMI IGAZGATÁSI RENDSZER

A megyei és a fővárosi védelmi bizottságok elnökeivel találkozott a honvédelmi miniszter a Stefánia Palotában. Dr. Simicskó István, mint a testületek felett szakmai irányítási és felügyeleti jogkörrel rendelkező tárcavezető, munkaabéden köszönte meg a vezetők tavalyi munkáját. Beszédében rámutatott, hogy az elmúlt év igen intenzív időszaknak bizonyult, s a válsághelyzet egyfajta próbája is volt a védelmi igazgatási rendszernek. A további tervekről szólva elmondta: a tartalékos rendszer átalakítását szintén a területvédelmi elv mentén szeretnék végrehajtani, s ebben komoly szerepet kaphatnak a kormányhivatalok is, hiszen mindez megyei, illetve járási szinten valósulhat meg.

Gyergyói Zsolt; fotó: Tóth László

KOSZOVÓI LÁTOGATÁS

Kétnapos, hivatalos látogatást tett Koszovóban Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára. Utazása apropóját a „Délkelet-európai biztonság a szélesebb régiós kihívások fényében” című, Pristinában megrendezett nemzetközi konferencia adta, de a tanácskozás mellett megbeszélést folytatott Guglielmo Luigi Miglietta vezérőrnaggyal, a KFOR parancsnokával, ellátogatott a Novo Selo táborba, ahol találkozott az ott állomásozó amerikai előretolt parancsokság vezetőjével, a KFOR-parancsnokságon szolgáló magyar törzstisztekkel, illetve a magyar KFOR-kontingens katonáival is.

Suhajda Bálint őrnagy
Fotó: Szabó Gábor főhadnagy

FELADATSZABÓ ÉRTEKEZLET

Székesfehérvárra, az MH Összhaderőnemi Parancsnokságra (MH ÖHP) látogatott dr. Benkő Tibor vezérezredes. A Honvéd Vezérkar főnöke részt vett a parancsnokság éves elemző, értékelő és feladatszabó értekezletén, amelyen – a honvédelmi tárca csoportfőnökei, az MH ÖHP vezetői állománya, valamint az alárendelt katonai szervezetek parancsnokai előtt – sor került a 2015-ben végrehajtott munka értékelésére, továbbá a Magyar Honvédség és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság alaprendeltetéséből, illetve NATO-szerepvállalásából adódó legfontosabb, soron következő feladatai meghatározására.

Draviczné Adamek Krisztina szds.; fotó: Bödő Viktória

EBESZ-SZEMINÁRIUM BÉCSBEN

A biztonság- és bizalomerősítő intézkedések 2011. évi bécsi dokumentumának keretében második alkalommal rendeztek magas szintű katonai doktrinális szemináriumot Bécsben. A rendezvényen az EBESZ 57 tagországának, valamint 11 partnerországának 350 képviselője vett részt; hazánkat dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese, illetve Dán Károly, a szervezethez akkreditált nagykövet képviselte. A szeminárium résztvevői egyetértettek abban, hogy felül kell vizsgálni a korábban kialakított biztonsági mechanizmusokat, és helyre kell állítani a megrendült bizalmi környezetet.

Boros László Csaba alezredes; fotó: Isabella Zaratsyan

A RÁDIÓTECHNIKAI CSAPATOK NAPJA

A NATO képességfejlesztési programjában részt vevő nemzetek közül egyedül hazánk tudta maradéktalanul rendszerbe állítani a RAT-31 DL típusú radarokat, és erre mindannyian büszkék lehetünk – hangsúlyozta a rádiótechnikai csapatok napja alkalmából, az MH 54. Veszprém Radarezred ünnepségén Sáfár Albert dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság légierő haderőnemének főnöke. A speciális szakma katonai képviselői éppen hetven esztendeje öröködnék légterünk biztonsága felett. A jeles alkalomból dr. Simicskó István honvédelmi miniszter és dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke közös levélben köszöntötte az ünnepeltet, valamint elismerések átadására is sor került.

Kép és szöveg: Kálmánfi Gábor

ATTASÉLÁTOGATÁS

A HM nemzetközi együttműködési főosztályának szervezésében újabb állomásokkal bővült a Magyarországon akkreditált véderő-, légügyi- és katonai attasék országjáró, alakulatlátogató körútja. A katonadiplomataék idei első útja az MH Pápa Bázisrepülőtérre vezetett, ahol Gangler László ezredes, a bázisrepülőtér parancsnoka, Bjorn Gohn-Hellum ezredes, a Nehéz Légi Szállító Ezred (HAW) parancsnok-helyettese, illetve Wiek Noldus, a NATO programigazgatója kalauzolta a vendégeket. A látogatássorozat a fővárosi Petőfi laktanyában, az MH vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandárnál folytatódott, ahol Baráth Ernő ezredes, a dandár megbízott parancsnoka tájékoztatta az attasék t.

Kép és szöveg: Konkoly Dávid

Várólista? Az nincs

EGY ALKALMAS HELY

AZ MH EGÉSZSÉGÜGYI
KÖZPONT REPÜLŐORVOSI,
ALKALMASSÁGVIZSGÁLÓ
ÉS GYÓGYÍTÓ INTÉZET
(MH EK RAVGYI) AZ A HELY, AMELYET
MINDEN KATONA FELKERES.

Dr. Lengyel Attila ezredes

Az intézmény – 2013 óta már a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ (MH EK) részeként – három fő feladatrendszer szerint tevékenykedik. Az első az általános katonai alkalmassági vizsgálat, amelyet a Magyar Honvédségen belül egyedülállóan ez az intézet végez. A második a repülő-orvosi tevékenység, benne az alkalmassági vizsgálatokkal és a szakterülethez kapcsolódó orvosi kiképző-foglalkozásokkal. A harmadik pedig (a Magyar Honvédség teljes személyi állománya mellett, a területi ellátási kötelezettség alapján) a civilek számára is elérhető járóbeteg-szakellátás, amely esetükben mintegy 25 000 helyi jogosultat érint. Dr. Lengyel Attila ezredes, intézetvezető főorvos

a sikeres működés titkát a jó kooperációban látja.

– A három terület nemhogy nem különül el, inkább egymásba fonódik. Nemcsak az infrastruktúrában van átfedés, hanem az orvosok, egészségügyi dolgozók foglalkoztatásában is, akik más szakterületeken is besegítenek kollégáiknak. Gyakori, hogy a járóbeteg-szakrendelésen dolgozó orvosaink munkaidejük egy részében – megfelelő munkaszervezés mellett – részt vesznek az alkalmassági vizsgálatok lebonyolításában is. A rendszer – talán az átfedéseknek is köszönhetően – Kecskeméten olajozottan működik: a betegeknek nem kell számottevő várakozási idővel számolniuk a járóbeteg-szakellátás terén, várólisták pedig gyakorlatilag

tok mellett külön végeztük a külföldi missziókba induló katonák kivizsgálását. Múlt év augusztusa óta új miniszeri rendelet szabályozza ezt a rendszert, amely már minden honvéd esetében a betöltött beosztásra vonatkozó alkalmasság megállapítására hivatott. Ez pedig magában foglalja a külföldi szolgálat alkalmasságát is, külön vizsgálatot tehát már csak

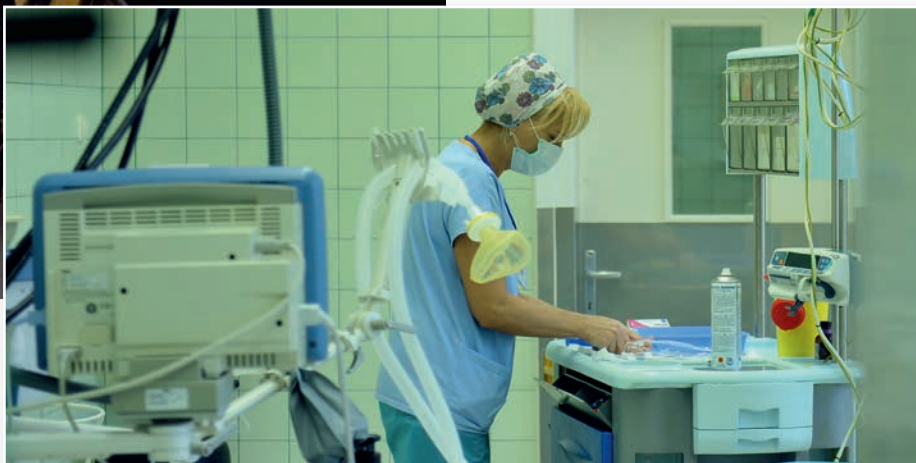
kalmasnak nyilvánítjuk életkorától függően több évre, akkor kizárólag abban az esetben vizsgáljuk külön, ha a külföldi beosztás, vagy előmenetel esetén a tervezett beosztás követelményrendszere eltér a jelenlegitől. Természetesen kiutazás előtt az alapellátást végző csapatorvos és csapatpszichológus ellenőrzi, történt-e a katona állapotában az alkalmasságot befolyásoló változás – tájékoztatja magazinunkat az ezredes.

Az MH EK RAVGYI állományát százhatvankét katona és közalkalmazott alkotja. Dr. Lengyel Attila szerint olyan egységes szakemberállomány kovácsolódott náluk össze, amelynél elmosódnak a kategóriahatárok: katonák és közalkalmazottak kölcsönösen támaszkodnak egymás tudására, tapasztalatára, s mindenekelőtt kollegialitására.

– Amikor katonáink a Magyar Honvédség által kijelölt tevékenységben vesznek részt – gondoljunk például az ideiglenes biztonsági határzár építésekor szükségessé vált orvosi szolgálatra, egészségügyi biztosítási teendőkre –, az intézménybeli feladataikat más kollégáknak kell átvenniük, mindezt úgy, hogy a saját munkakörük ellátása is zökkenőmentes maradjon. Munkaszervezés és előrelátás – ezek a kulcsszavaink, ám ezeket csak úgy alkalmazhatjuk, ha tudjuk, hogy erős szakembergárda áll mögöttünk. A kihívásoknak ezzel a háttérrel sikerült megfelelni: minden feladatunkat teljesítettük, a máshol szolgálatot ellátókkal és az intézetben helyt álló kollégákkal egyaránt. Aki nálunk dolgozik, valóban egy csapat részének tekinti magát, amelyben mindenkinek megvan a helye és a feladata. Ez a fajta összetartás eredményezi azt is, hogy az intézményünkben minimális a fluktuáció – mutat rá dr. Lengyel Attila.

A legnagyobb változás a 2013-as átszervezés során az volt, hogy a kecskeméti intézet megszűnt önálló gazdálkodási intézmény lenni. Az MH Egészségügyi Központ szervezeti elemeként, azzal egyeztetve és annak útmutatása alapján kell fenntartania az infrastruktúrát, a gazdálkodást, illetve az intézet mára kiépített erős egységét.

– A központ mindenben a segítségünkre van, de a racionalizált gaz-

nem is léteznek – mondja az intézetvezető főorvos.

Az MH EK RAVGYI évente átlagosan 8000-11 000 alkalmassági vizsgálatot bonyolít le, tavaly például mintegy tízezer fő jelent meg ilyen típusú szűrésen. Az intézet végzi többek között a katonai szolgálatra jelentkezők, a honvédek, az altiszt- és a tisztjelöltek, továbbá az önkéntes tartalékos katonák egészségügyi, pszichikai és fizikai elemekből álló alkalmasság-vizsgálatát is.

– Eddig az általános katonai szolgálatra történő alkalmasság-vizsgálá-

akkor kell végezni, ha a katonának az itthonitól eltérő követelményrendszerű beosztást kell ellátnia. A közérthetőség kedvéért egy példa: eddig egy lövészsorozat-parancsnok alkalmasságát úgy vizsgáltuk, hogy az megfelelően az általános katonai feladatrendszer elvárásainak. Ha ugyanez a katona Afganisztánba ment, ahol más a klíma, a terhelés, akkor külön kontrollon kellett átesnie. Ezt a módszert mára a beosztására vonatkozó alkalmasság-vizsgálattal váltottuk fel. Az így működő rendszer szerint, ha a lövészsorozat-parancsnokot al-

dálkodás itt is stratégiai cél. Mindez minimális szinten sem csökkentheti a szakmai minőséget, hiszen a katonatorvosi intézmények felé fokozottabb a szakmai elvárás, nemcsak hazai, de uniós és NATO-résről is. Több szabványnak kell megfelelnünk, amit teljesítünk is; nem véletlen, hogy másfél évvel ezelőtt az USA légierje hivatalosan is elismerte és akkreditálta a nálunk folyó szakmai tevékenységet, ennek köszönhetően például a Pápán állomásozó amerikai repülőszemélyzetet hozzánk is küldhetik, és küldik vizsgálatokra, tréningekre – mondja Lengyel ezredes.

A jó munkához azonban nem elég a tudás, biztos anyagi bázis is szükséges hozzá. A gazdálkodás racionalizálása egyben a külső források keresését és integrálását is magában hordozza, ezért fontos a promóció és a magánszektor megszólítása.

– Tevékenységi körünk része a civil pilóták térítés ellenében végzett alkalmassági vizsgálata is. Azon vagyunk, hogy az intézmény által biztosított szolgáltatások jó híre minél szélesebb körben elterjedjen, képességeink „kijánlhatóvá” váljanak. Az MH EK gazdasági filozófiájához alkalmazkodva szeretnénk a fizetős ellátások területén is minél meghatározóbb szerepet betölteni. Megkereséseink már vannak, a cél, hogy a jövőben bejártatott kapcsolatrendszer alakítsunk ki külső partnerekkel, legyen az egy másik NATO-tagország hadserege vagy a

magánszektor része – vázolja elképzeléseit a vezető főorvos.

A kecskeméti intézet sok évtizedes múltra tekint vissza, s bár tevékenységi köre az utóbbi években jelentősen bővült, alapvető feladatát ma is maradéktalanul ellátja. Itt tesztelik a repülőszakemberek fizikai és pszichés terhelhetőségét, s állítják ki számukra azt a dokumentumot, amely érvényessége nélkül nem végezhetnék munkájukat. Évente mintegy 2000 fő fordul meg a repülő-orvosi alkalmasság-vizsgáló osztályon, amely több funkciót lát el: egyrészt a hazai állami repülésben, például a légirendészetnél dolgozók éves, kötelező alkalmassági vizsgálatát végzi, másrészt a civil pilóták számára biztosítja az EU előírásaival kompatibilis szűréseket, beleértve az utasszállító és az egyszemélyes gépek pilótáit is. Ami a honvédségi vonalat illeti, a speciális vizsgálatok természetesen nemcsak a különböző géptípusok pilótáira vonatkoznak, hanem mindenkire, aki a repülőfedélzeten vagy a földi kiszolgálásban részt vesz, tehát az operátorokra, fedélzeti technikusokra, ejtőernyősökre, légiforgalmi irányítókra, valamint a kutató-mentő szolgálat tagjaira is. Ez teljesen eltér az általános katonai alkalmasságitól mind a fizikai, mind a pszichikai szűrés tekintetében. Különösen a repülőállománynál fontosak a személységstabilizációs vizsgálatok és a szellemi teljesítménykapacitás műszeres mérése. Ez elsősorban az

információfeldolgozás képességére és a reakcióidőre, a döntési képesség gyorsaságára és helyességére vonatkozik. A repülés kapcsán vizsgált katonák és honvédségi dolgozók száma magas, a vizsgálatok típusa azonban erősen differenciált.

Dr. Szabó Sándor ezredes, a Magyar Honvédség repülő-főszakorvosa elmondta, hogy az alkalmassági tesztelés munkakörönként változik.

– Más hatásnak van kitéve a fedélzeten lévő katona, és megint másnak a földi műszaki személyzet. Mások a tűrőképességi követelmények; ebből a szempontból például a vadászpilótákat különleges megterheléses módszerrel kell tesztelni. Náluk egy-egy ilyen szűrés 2-3 napos. A klinikai felmérésekkel kezdünk, azután a különböző terheléses vizsgálatok következnek.

A komoly fizikai állapotfelmérés mellett alapvetően az oxigénhiány elleni tűrőképességet és a dezorientációs zavarokat vizsgáljuk. Ezekhez természetesen speciális berendezések is rendelkezésre állnak, legismertebb közülük a barokamra, amely alapvető eszköz a szervezet tűrőképességének elemzésére. A kamra a különböző magasságokban előforduló oxigénhiányos környezetet képes szimulálni. E tekintetben egyébként külön NATO-szabvány szerint járunk el: vadász- és szállítópilótáknál a 7600, a helikopteres állomány esetében pedig az 5500 méteren bekövetkező hypoxiát (oxigénhiányos állapotot) modellezzük. Egy ilyen szituációban létfontosságú, hogy a pilóták cselekvőképességük birtokában maradjanak, képesek legyenek kontrollálni a szervezetükben bekövetkező változást, így a barokamrás vizsgálat a tesztsorozat egyik leglényegesebb eleme – részletezi az osztályvezető főorvos.

Felmerülhet a kérdés: elegendő-e évente egy átfogó alkalmassági vizsgálatot tartani? Szabó ezredes a folyamatos kontroll és a rendelkezésre álló adatok összehasonlításának fontosságát hangsúlyozva adja meg a választ.

– A repülésben részt vevő katonák fizikai és pszichés állapotát természetesen egész évben kontrollálják, intézményünk ezeket az eredményeket is messzemenően figyelembe veszi az éves vizsgálat alkalmával.

A folyamatosság olyan prioritást élvez, hogy a Légügyi Hivatal egyik részlege csak ennek az adatbázisnak a frissítésével és naprakészen tartásával foglalkozik. Minden változást, legyen az pozitív vagy negatív, azonnal észlelni tudunk, és utóbbi esetben azonnal teszünk is ellene. Így, ha két nagy vizsgálat között bármilyen teljesítményromlást vagy képességcsökkenést tapasztalunk, az MH Egészségügyi Központ azonnal soron kívüli vizsgálatot rendel el – foglalja össze a repülő-főszakorvos.

Ezek az adatok egy-egy katona esetében akár évtizedekre visszakereshetők, így az intézet munkatársai számára folyamatos viszonyítási alap áll rendelkezésre, és bármilyen változást azonnal észrevesznek a korábbi eredmények tükrében. Ha ez alapvető funkciót érint (kifáradás, motivációvesztés, kimerültség), keresni kezdik az okokat, és határozott lépéseket tesznek a repülésbiztonság érdekében; ha kevésbé komoly változást látnak, igyekeznek korrigálni az esetleges hátráltató tényezőket.

Kevésbé közismert, de rendkívül fontos tény, hogy az MH EK RAVGYI az oktatás terén is jelentős szerepet tölt be. 2000. szeptember elsején itt kezdte meg működését a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Repülő- és Űrorvosi Tanszéke, amely mára az egyetem kihelyezett tanszékeként javarészt a kecskeméti intézményben működik. Az országban

egyedülálló képzést dr. Grósz Andor, a Magyar Honvédség volt repülő-főszakorvosa hozta létre. A kecskeméti intézet bázisintézményként háttérrel nyújt az oktatáshoz, amelyben több orvos is részt vesz. A hallgatók választhatnak a repülési élettannal, illetve a repülőorvostan klinikai problémáival foglalkozó kurzus között. Az érdeklődés mind a hazai, mind a külföldi egyetemisták körében nagy, nem egyszer előfordult, hogy egy évfolyamból száz hallgató is felvette a képzést. Lengyel ezredes a megkezdett munka jövőjének zálogát látja az

– Számunkra rendkívül fontos, hogy az egyetem hallgatói közül minél többen érdeklődjenek a repülőorvoslás, a katonai orvosi pálya iránt. Éppen ezért is kiemelt feladatunk, hogy az intézetben újra tudjuk indítani, illetve szélesíthessük az oktatási-kutatási tevékenységet, kutatás-fejlesztési projektjeinket, ezáltal rezidensi helyeket is teremtve. Arra, hogy a repülő-orvosi szakma színvonala tovább fejlődjön, a mi intézményünk a legnagyobb garancia. Nemcsak megtartanunk szükséges a mostani szakembereket, de gondoskodnunk kell a repülőorvosok következő generációjáról is. Ennek érdekében pedig most kell cselekednünk. A szakemberek, az elméleti feltételek rendelkezésre állnak, csakúgy, mint a magas szintű szakmai ambíció. Vétek lenne nem élni időben a lehetőségeinkkel – zárja a beszélgetést Lengyel Attila.

Kell egy csapat...

A VÁLTOZÁSOK ÉVE

MOZGALMAS, FELADATOKKAL ÉS FEJLESZTÉSEKKEL ZSÚFOLT ÉV ELÉ NÉZ MIND AZ MH 86. SZOLNOK HELIKOPTERBÁZIS, MIND A SZÁLLÍTÓHELIKOPTER-ZÁSZLÓALJ. AMI NEM VÁLTOZIK: A CSAPATMUNKA, A SZOROS EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS PERSZE A REPÜLÉS IRÁNT ÉRZETT SZERELEM...

Reményeink szerint 2016-ban megérkezik a két Eurocopter AS350B Ecureuil könnyű kiképző-helikopter, amelyek segítségével újraindítható az 1998-ban megszakadt helikoptervezető kiképzésünk. Az oktatás a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel együttműködve zajlana: ők biztosítanák számunkra az elméleti felkészítést, mi pedig a gyakorlati képzést hajtánánk végre. A vizsgák után kerülhetnek majd a hajózók a közepes kategóriára, azaz a Mi-8-as és a Mi-17-es típusokra. Ez utóbbiból 4+1 helikopter nagyjavítására írtak ki pályázatot, de az átfutási idő miatt leghamarabb csak 2017-ben lehet velük számolni – mondta el Bali Tamás alezredes, a helikopterbázis parancsnokhelyettese.

– Szintén fejlesztés várható a könnyű kiképző repülőgépeknél: típusváltás előtt állunk. A vegyes kiképzőrepülő-század Jak-52-eseinek üzemképességi mutatói már nem megfelelőek, így szükséges lett kiváltásuk. A közbeszerzési eljárás folyamatban van, és ha időben megkötetik a szerződés, akár már 2016-ban megérkezhetnek az új repülőgépek, melyek szintén a leendő katonairepülőgép-vezetők kiképzését segítik majd. Ezen a típuson kezdik meg repüléseiket azok a fiatalok, akik utána részt vehetnek a kanadai NFTC-programban, onnan pedig mereszárnyú (JAS-39EBS HU Gripen, An-26) vagy helikopteres vonalon tudják folytatni pályafutásukat – tette hozzá az alezredes.

Bali Tamás
alezredes

a logisztikát, a repülőműszakiakat, a rejtjelzőket, a tűzoltókat és az egészségügyi szolgálatot is – emelte ki Bali Tamás alezred s.

– Alulról jövő, de a vezetés által mindvégig támogatott kezdeményezésként hamarosan Rubik Ernő nevét veheti fel a szállítóhelikopter-zászlóalj – árulta el Kovács Krisztián őrnagy, megbízott zászlóalj-parancsnok.

A választás nem véletlen, hiszen idősebb Rubik Ernő nevéhez olyan ismert géptípusok tervezése fűződik, mint a Góbé vitorlázórepülő vagy a Kánya.

– Az ifjabb Rubik nevét pedig a Rubik-kocka tette világhírűvé.

Mindkét új típus bevezetésénél szükség lesz a hajózók és a repülőműszakiak átképzésére is; mindez valószínűleg nem Szolnokon, hanem a megfelelő, auditált képzéssel rendelkező gyártónál zajlik majd.

– Azon túl, hogy a bázis és a szállítóhelikopter-zászlóalj ellátja az alaprendeltetéséből adódó feladatokat, a légi kutató-mentő készenléti szolgálat és a légi szállítású készenléti szakasz továbbra is részt vesz a határhelyzettel kapcsolatos munkálatokban, melynek során a végrehajtásba bevont szárazföldi erők szállítására, valamint a műveletek támogatására koncentrálnak. Ez gyakorlatilag a bázis minden szakterületét érinti, a fegyveres őrseget,

Elmés találmánya intelligenciát, gyors, kreatív megoldásokat követel: mindezzel a zászlóalj teljes mértékben tud azonosulni, hiszen a mi feladatrendszerünk is rendkívül széles skálán mozog. A bázis vezetése vette fel a kapcsolatot a Rubik családdal is, amely hozzájárult a nevük viseléséhez. Akár úgy is mondhatnám, hogy örökbe fogadtak minket – tette hozzá az őrnagy.

A feladatrendszer változatlan: 2015 januárja óta az afganisztáni Eltökélt Támogatás (Resolute Support) misszió keretein belül dolgozik Kabulban az MH Légi Tanácsadó Cso-

port, amelynek immár a negyedik váltása van kint. Munkájukat megkönnyíti, hogy sok afgán hajózóval már Shindandban is együtt dolgoztak, így most már az éles fegyverhasználatot is magában foglaló, teljes műveleti képesség elérése a cél.

– Itthon a rendelkezésre álló gépeink biztosítják a műveleti feladatrendszer végrehajtását, s kiképzéseink is folyamatosak. A szárazföldi egységek, alegységek támogatása, a honvéd katasztrófavédelmi rendszerben történő részvétel, a légi kutató-mentő készenléti szolgálat mind a keleti, mind a nyugati szektorban állandó. Ezt megkönnyíti, hogy most már a „szomszéd vár”, azaz a harcihelikopter-zászlóalj is a Mi-8-as típusal repül. Átképzésükben nagy szerepe volt a szállítóhelikopteres „csapatnak”, akik a kemény kiképzőmunkát kiegészítették a szakmai ismerettel és a rutinnal – emelte ki **Kőcs Krisztián**

A zászlóalj igazi erejét az ott szolgáló, dolgozó emberek jelentik. A csapatmunka erős kötelék, mindenkit tettekre sarkall. A kisbabájával ott-

Kovács Krisztián őrnagy,
megbízott zászlóalj-parancsnok

Szappanos Nóra százados

hon lévő Szappanos Nóra százados például így is időt szakít arra, hogy a leendő embléma és felvarró tervrajzait elkészítse. Nem könnyű feladat – tudtuk meg az építész végzettségű századostól –, hiszen kis méretben kell megjeleníteni a zászlóalj nevét, továbbá a Rubikra és a szállítóhelikopterekre utaló motívumot. Mindezt úgy, hogy a logó gyorsan és egyértel-

műen azonosítható, érthető legyen. Nehéz kidobni egy ötletet, és újat rajzolni, ha kiderül, hogy mégsem az előző elképzelés az igazi...

Mester Henrietta őrmester a nyilvántartások, adatok feldolgozásában szintén a csapatmunkát emeli ki: a törzzsel, a törzsfőnökkel, a hajózókkal szorosan együttműködve, egymást segítve lehet csak pontos és naprakész az adminisztráció, legyen szó a repült idő nyilvántartásáról, avagy a tervtábláról, az útba indításokról, a szolgálatvezénylésről. A katonai pályafutását örvezetőként, 2008-ban a zászlóaljnál kezdő altiszt édesapja hajózó volt: így nem véletlen, hogy végül ő is a katonai pályát választotta. Nem bánta meg, hiszen jól érzi magát, s a munkáját is elismerik. Amint lehetőség adódott rá, beiskolázták, s mindig megkapta az alakulattól a szükséges támogatást. Szereti azt, amit csinál, így a tervei szerint marad is a zászlóaljnál, a további előrelépési lehetőségeket kihasználva.

2011 óta viseli a Magyar Honvédség egyenruháját Molnár Ferenc őrmester, aki az érettségét követően az MH Altiszi Akadémián kezdte meg tanulmányait. Pályafutása – édesapjához hasonlóan – 2012-től a szállí-

Mester Henrietta őrmester

Jankovics Ferenc őrnagy

Molnár Ferenc őrmester

tőhelikoptereket üzemben tartó századnál, két évvel később pedig már a helikopterfedélzeten folytatódott. A váltást abszolút nem bánta meg: könnyen beilleszkedett, ugyanis mindenki segítőkész volt körülötte. A tapasztaltabb hajózók tanácsait persze a levegőben lehet igazán hasznosítani, s szerencsére a tapasztalatszerzés tekintetében sincs oka a panaszra, hiszen közel száz órát repült tavaly. Arra a kérdésre, hogy mi tetszik az ifjú őrmesternek leginkább, a válasz gyors és egyértelmű: minden, ami a hajtómű indítása és leállítása között történik. Számára egyébként az idei év legnagyobb szakmai kihívása a kutató-mentő szolgálat ellátásához szükséges speciális ismeretek elsajátítása lesz.

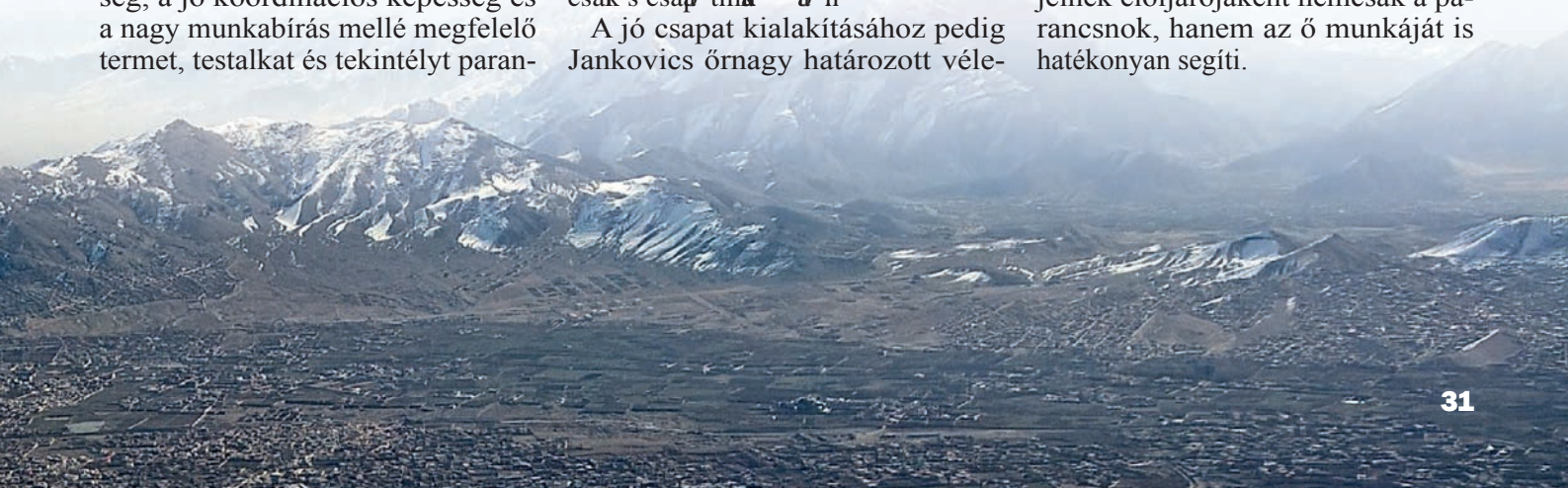
Minden csapatnak szüksége van igazi, határozott vezetőre, olyanra, aki ugyanakkor afféle „pótapaként” segíti a beosztottakat eligazodni a munka sűrűjében és az élet rendjében is. A szállítózászlóaljnál ez a szerep Jankovics Ferenc őrnagyra, törzsfőnökre osztatott, s esetében ehhez a szerepkörhöz a szakmai felkészültség, a jó koordinációs képesség és a nagy munkabírás mellé megfelelő termet, testalkat és tekintélyt paran-

csoló orgánum is társult. Az olyan napi teendők, mint a légi kutató-mentő készenléti szolgálat Pápán és Szolnokon, a határhelyzettel kapcsolatos feladatok, a hazai és külföldi hadgyakorlatok, tanfolyamok, vagy akár egy rendkívüli helyzet, egy árvízi védekezés persze a törzsfőnök szemszögéből nézve sem valósíthatók meg csak s csapat tmk b n

A jó csapat kialakításához pedig Jankovics őrnagy határozott véle-

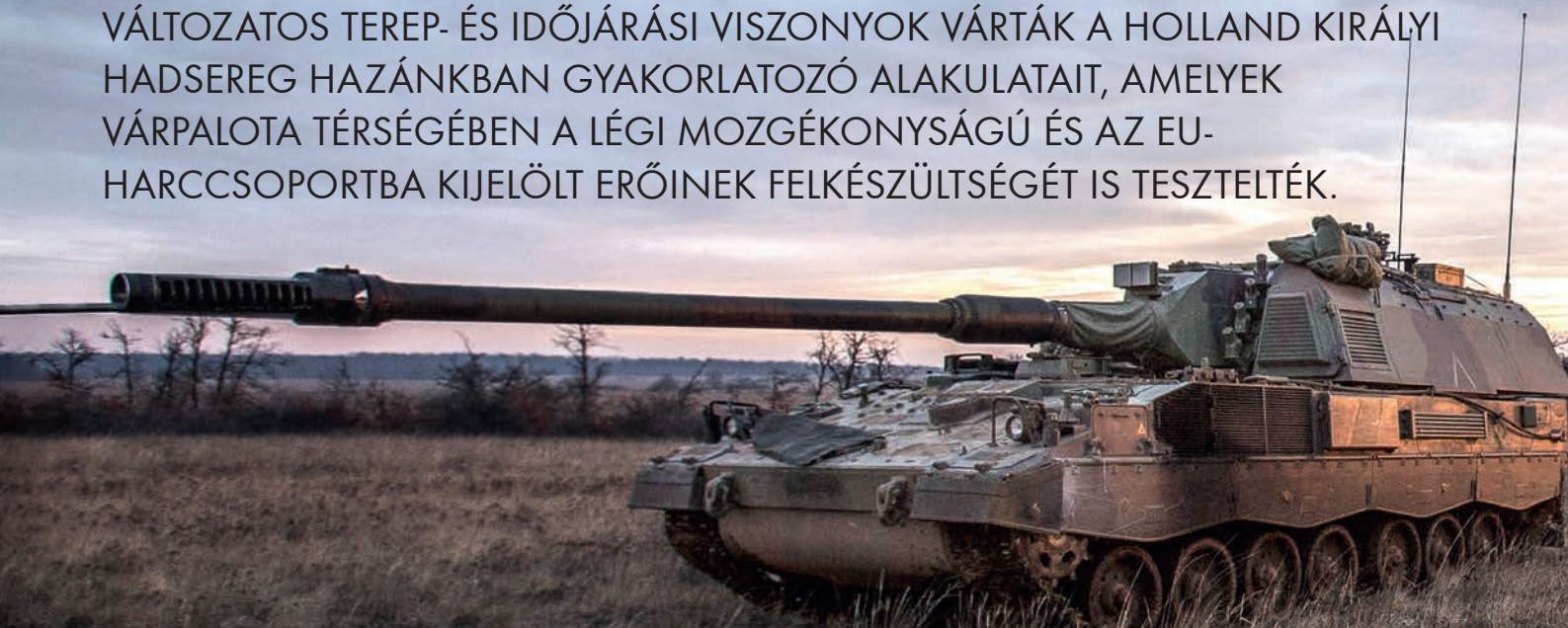
ménye szerint ismerni kell a katonákat és nem csak a neveket kell tudni. Elengedhetetlen a családi háttér, a kisebb-nagyobb problémák ismerete, az „együtt élés” az álmórányal. A törzsfőnök kiemelte: ebben óriási segítséget nyújt számára vezénylőzászlósa, Barna Róbert törzszászlós, aki a zászlóalj altisztjeinek előljárójaként nemcsak a parancsnok, hanem az ő munkáját is hatékonyan segíti.

Várpalota Challenge 2016

VÁLTOZATOS TEREP- ÉS IDŐJÁRÁSI VISZONYOK VÁRTÁK A HOLLAND KIRÁLYI HADSEREG HAZÁNKBAN GYAKORLATOZÓ ALAKULATAIT, AMELYEK VÁRPALOTA TÉRSÉGÉBEN A LÉGI MOZGÉKONYSÁGÚ ÉS AZ EU-HARCCSOPORTBA KIJELÖLT ERŐINEK FELKÉSZÜLTSGÉT IS TESZTELTEK.

FELKÉSZÍTÉS BEVETÉ

A holland katonák immáron másodszor tértek vissza az MH Bakony Harckiképző Központ területére. Két évvel ezelőtt a 13. gépesített és a 11. légi mozgékonyaságú dandár katonái jártak Magyarországon, míg idén – január 11. és február 21. között – a 43. gépesített dandár 44. lövészászlóaljára épített zászlóaljharccsoport vett részt a Várpalota Challenge 2016 elnevezésű gyakorlaton. Az erőpróba legfőbb célja az volt, hogy a zászlóalj két, az Európai Unió Harccsoportjába (EU Battlegroup – EU BG) 2016 második felétől felajánlott százada kellő felkészítést kapjon. Emellett igazolni kellett a dandár egyik századának légi mozgékonyaságú képességét is. A tűztámogató alegységek – kihasználva a terület méretét – éleslövészetet is végrehajtottak.

A gyakorlaton a lövészászlóalj mellett a 111. páncélos műszaki szá-

zad, a 43. egészségügyi század és a tűztámogató parancsnokság egy ütege vett részt. Várpalota mellett, Veszprém és Újdörögdtérségében is tevékenykedtek a holland katonák.

A gyakorlatot kiszolgáló logisztikai alegység az MH Pápa Bázisrepülőtéren dolgozott, s számos külön feladatot hajtott végre.

Február 5-én a látogatók megtekinthették a Várpalota melletti nullponti lőtérre berendezett holland tábor. Ennek méretére jellemző, hogy 170 sátor mellett 135 konténer

Február 5-én a látogatók megtekinthették a Várpalota melletti nullponti lőtérre berendezett holland tábor. Ennek méretére jellemző, hogy 170 sátor mellett 135 konténer

SRE

kellett az állomány és a felszerelések elhelyezéséhez. Az újmajori tábor 970 katonának adott otthont, míg Pápán 115, Újdörögdőn további 220 főt helyeztek el a Magyar Honvédség segítségével.

A harccsoport fő erejét a 35 milliméter űrméretű gépágyúval felszerelt CV90 lánctalpas, páncélozott gyalogsági harcjárművek jelentették, amelyekből 41 érkezett Magyarországra. A külön helyszínen gyakor-

latozó műszaki katonákat összesen nyolc Bergepanzer 2 műszaki harcjármű és Biber hídvető harcjármű segítette. A tüztámogatást nyújtó egységeket 120 milliméter űrméretű, MO-120-RT típusú vontatott aknavetővel és Panzerhaubitze 2000, 155 milliméteres önjáró lövegekkel szerelték fel. A gumikerekes, páncélozott Fennek járművekkel felderítő feladatokat teljesítettek, míg a rajtaütésekben az Eurospike irányított páncéltörő rakétarendszerrel és 7,62 milliméteres géppuskákkal ellátott Mercedes G könnyű terepjárók vettek részt. Az egészségügyi század

a nemrég hadrendbe állt Boxer gumikerekes páncélozott szállítójármű harctéri mentő változatát használta a gyakorlaton.

– Nem véletlen, hogy a holland hadsereg két esztendő után ismét a Bakonyt választotta felkészülése helyszínéül – mondta el Peter Berteler százados, hadműveleti tiszt. A közel 250 négyzetkilométernyi terület nagysága lehetővé teszi, hogy a zászlóaljharccsoport minden harcjárművét és támogató fegyverét kipróbálják a gyakorlat során. A lőtér mérete miatt a hagyományos hadviselés során előforduló összes manőver gyakorlása is végrehajtható. A legnagyobb kihívást az időjárás jelentette: a bőséges csapadék valószínűsített sártengerré változtatta a gyakorlóteret – tette hozzá a százados.

Ez elsősorban a gumikerekes járműveket akadályozta a mozgásban, számos összkerékajtású teherautóra felszerelve láttunk a tapadást segítő hóláncokat. Másféle, de annál veszélyesebb kihívást jelentettek a lőtérként használt területen maradt, fel nem robbant lőszer, rakéták, bombák. A sajtónapon éppen egy frissen talált, irányított páncéltörő rakéta biztonságba helyezését és elszállítását kellett intéznie Peter Berteler századosnak. A feladat végrehajtását megkönnyítette, hogy a hollandok kiváló kapcsolatot alakítottak ki az

MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred szakembereivel is. Ennek köszönhetően a veszélyes lőszer és maradványok semlegesítése zökkenőmentes volt.

Berterel százados a gyakorlatot sikeresnek nevezte, hiszen minden kítűzött célt elértek. Sikertől összehangolni

a műveleteket, azokat pontosan, gyorsan és hatékonyan hajtotta végre az állomány.

A „sereg” bűvárképességgel rendelkező alakulatai – MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred, MH 5/24. Bornemissza Gergely Felderítő Zászlóalj, MH 1. Honvéd Tűzszerész- és Hadihajós Ezred, MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred – számára a közhiedelemmel ellentétben a téli időszak sem jelent uborkaszegont. Sőt, egy „rendes télen”, a felkészítések, tanfolyamok, vizsgáztatások mellett többek között ilyenkor gyakorolják a jég alá merülést is a szabad vizeken. Nos, a mostani tél nem volt „rendes” – alig pár napra fagytak be a tavak, folyók –, de az élet ettől még nem állt meg a bűvárok számára. Így aztán a tűzszerész bűvárok kerestek maguknak egy

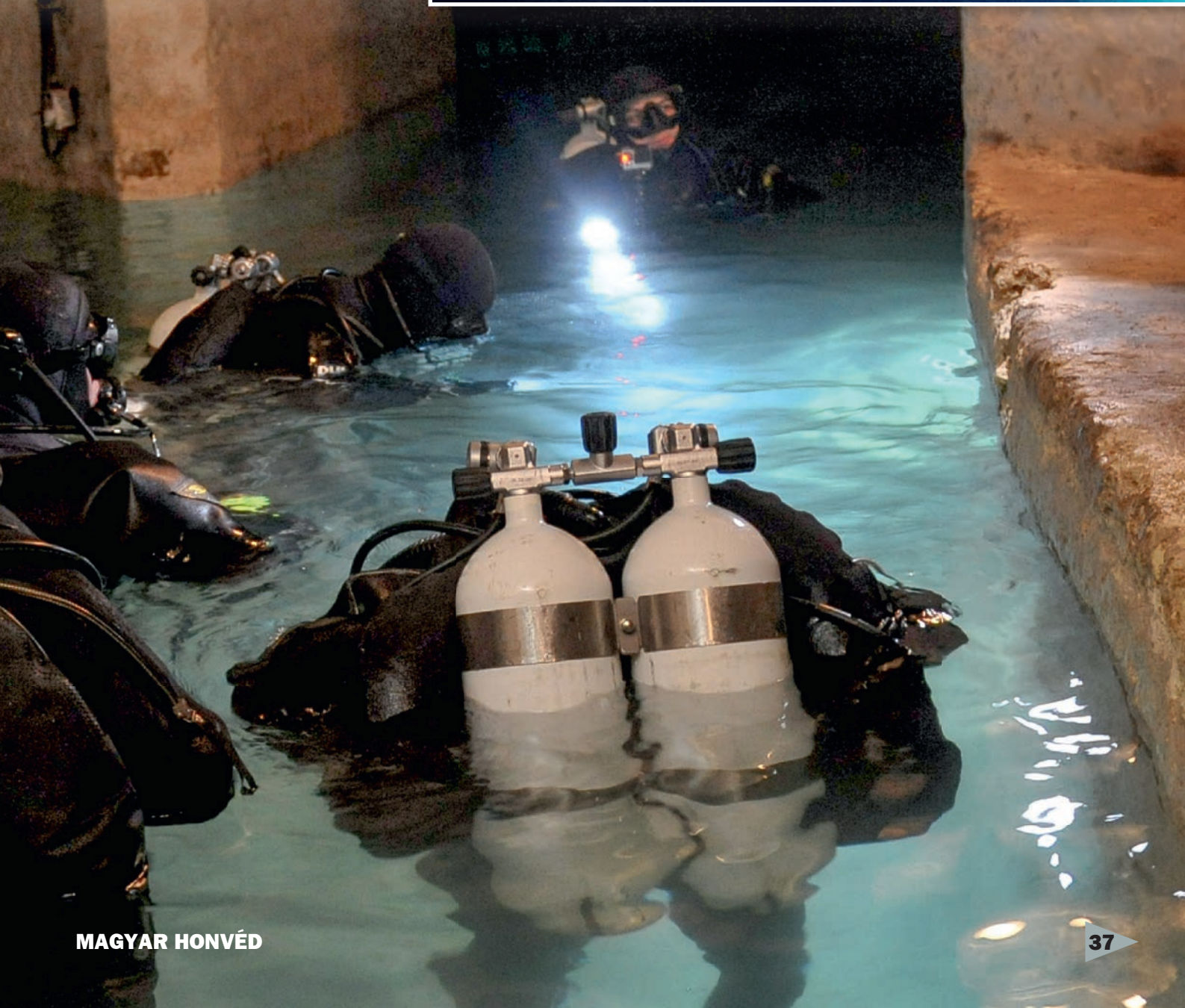
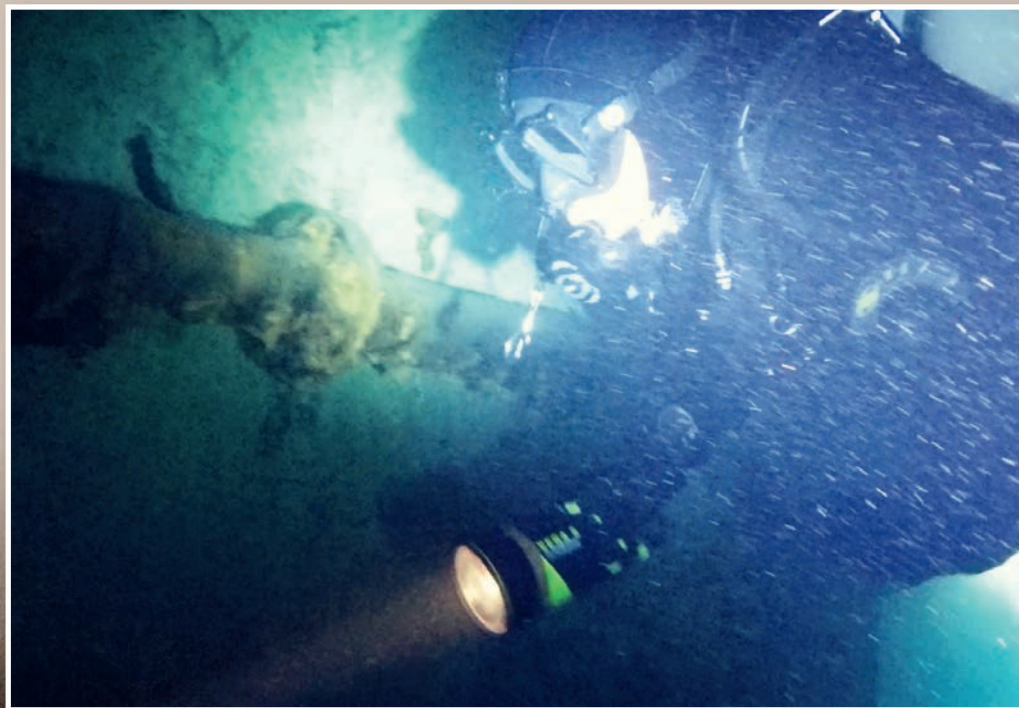
Víz alatt és föld alatt

BÁRHOL, BÁRMIKOR

BESZÁMOLÓNK FELCÍMÉT OLVASVA
SENKI NE GONDOLJON KÉPZAVARRA:
A MAGYAR HONVÉDSÉG BŰVÁRAI ARRA
IS VALÓBAN KÉPESEK, HOGY
A FÖLD ALATT MERÜLJENEK A VÍZ ALÁ.

olyan helyet, amelyet kevesen képzelnének el, mint merülési helyszínt: a Kőbányai Sörgyár pincerendszerét.

A terület hasznosítása csaknem ezeréves múltra tekint vissza. Kezdetekben, ahogy a neve is mutatja, kőbánya üzemelt ezen a helyen. Számos budapesti látványosság – például a Lánchíd, a Margit-híd és a Halászbástya – kőelemei innen származnak. A sziklába vájt helyiségeket az 1800-as években tették alkalmassá sörgyártásra, sörérlelésre. A huszadik század során új felhasználást találtak az itt-ott labirintusnak tetsző folyosórendszernek. Részben óvóhelyként üzemelt, részben pedig itt szerelték össze számos Messerschmitt-vadászgép motorját

a második világháború idején. Legutolsó felhasználása során gombatermesztésre használták az egyre kietlenebbé váló pincerendszert. Napjainkban az alsó szinteket teljesen elöntötte a talajvíz, magába zárva a lent felejtett, otthagyt gépeket is.

– Általában a téli időszakra időzítünk egy zárt téri merülést, amit jó esetben sikerül természetes vizeinkben, jég alatt gyakorolni. Most azonban az időjárás ezt nem tette lehetővé – indokolta Török László zászlós, tűzszerészbúvár-rajparancsnok a szokatlan helyszínt. A kiképzés vezetője hozzátette: – Ez a hely azért is különleges, mert itt zárt téri merülést és védett vízi merülést is végre lehet hajtani. Utóbbi olyan, mintha egy medencében gyakorolnánk, csakhogy 12 méteres mélységben, 13 Celsius-fokos vízhőmérsékletnél.

Ráadásul a szűkös környezetben történő haladás elsajátítása mellett, a búvárok olyan élethelyzeteket is rekonstruáltak, amikor nehezen hozzáférhető helyekről kell kiemelni és biztonságban vízfelszínre hozni különféle robbanószerkezeteket.

Hasonló feladatot hajtottak végre az MH 2.

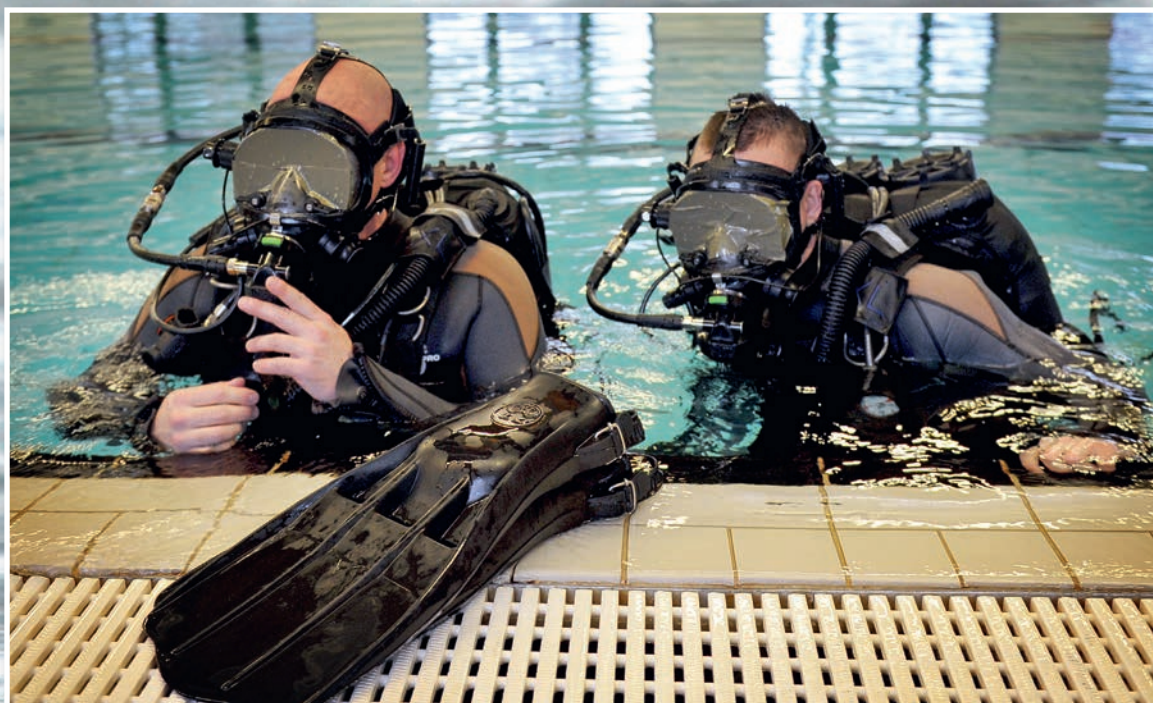
Különleges Rendeltetésű Ezred katonái Szolnokon, szlovák kollégáikkal. A „különlegesek” meghívására nyolc búvár érkezett a szeredi műszaki zászlóaljtól, hogy megismerjék egymás képességeit, felszereléseit. A szlovák búvárok nem először vettek részt magyarországi közös kiképzésen: 2014 óta már gyakoroltak a tűzszerész és a szentesi búvárokkal is. Ezúttal – a medencében és a Holt-Tiszán – azt

ismételték át a különleges rendeltetésű ezred bűváráival, hogy nulla látási viszonyok közepette, vagyis elsötétített maszkban, csupán felszíni rádióirányítás mellett, miként kell kiemelni a víz alól robbanószerkezeteket. Mindezeket természetesen megelőzték a közös vízbiztonsági és állóképességi gyakorlatok.

(Forrás: Gyergyói Zsolt, Trautmann Balázs – honvedelem.hu)

Bár a jelenlegi orosz haditengerészet csupán árnyéka a hidegháborús szovjet flottának, ennek ellenére jogos Clive Johnstone altengernagy – a NATO haditengerészeti erőinek parancsnoka – kijelentése: „A hidegháború óta nem látott aktívítás tapasztalható az orosz tengeralattjárókat illetően. Ez nagyon különbözik attól a csendes korszaktól, amelyet korábban tapasztalhattunk.” Az altengernagy szerint az északatlanti szövetség tengeralattjáró-parancsnokai valamennyien az orosz víz alatti hajóegységek megnövekedett tevékenységéről számolnak be. Ráadásul ezek a tengeralattjárók modernebbek, sokkal veszélyesebbek, mint szovjet elődeik. Az altengernagy szerint Oroszországban egy olyan haditechnikai fejlesztési hullámon esett át a haditengerészet, amelyre nem volt nyugati válasz.

Szergej Sojgu orosz védelmi miniszter még 2015 októberében jelentette be: a haditengerészet hat nukleáris meghajtású tengeralattjáró

álló áll nagyjavítás és modernizálás alatt. Az ország csendes-óceáni partvidékén lévő Bolsoj Kameny városában, a Zvezda hajógyár dokkjában két Projekt 971 vadász-tengeralattjárón (KUZBASSZ és MAGADAN, Akula-hajóosztály), három Projekt 949A (IRKUTSZK, CSELJABINSZK és TVER, Oscar II-osztály), cirkálórakétákkal ellátott tengeralattjárón, illetve egy Projekt 667 (RJAŻANY, Delta III-osztály), atomrobbanófejekkel felszerelt interkontinentális ballisztikus rakétákat hordozó hajóegységen dolgoztak a mérnökök és a specialisták. A cél: a hajók hadrendben tartása további 20 éven keresztül. Ehhez természetesen elengedhetetlen a navigációs, a kommunikációs és az akusztikai rendszerek cseréje, illetve az olyan új fegyverek rendszeresítése is, mint a 3M55 Oniksz (SS-N-26 Strobile) hajók elleni cirkálórakéta.

A modernizálás mellett folyik a váltótípus, a Projekt 885 Jaszeny-osztály fejlesztése és építése is.

A szintén nukleáris meghajtású, új generációs, függőlegesen beépített indítókonténerekben Oniksz vagy Kalibr cirkálórakétákat is hordozó vadász-tengeralattjárót az Akula- és az Oscar-osztályok váltótípusának szánják. Az első két hajóegységet, a SZEVERODVINSZK-et és a KAZAN-t a már továbbfejlesztett Jaszeny-M-osztályba tartozó, építés alatt álló három újabb tengeralattjáró

Kevesebb, de modernebb

AZ ÉBREDŐ ERŐ?

FEBRUÁR ELEJÉN KAPTA FEL A VILÁGSAJTÓ A HÍRT: AZ OROSZ HADITENGERÉSZET RÉGEN LÁTOTT AKTIVITÁSSAL TEVÉKENYKEDIK A NATO ÉS AZ EURÓPAI-AMERIKAI KAPCSOLATOK SZEMPONTJÁBÓL KRITIKUS FONTOSSÁGÚ ATLANTI-ÓCEÁNON. MINDEZ IGAZ, DE NEM JELENTI AZT, HOGY AZ OROSZ TENGERALATTJÁRÓK ÁTVETTÉK A TÉRSÉG ELLENŐRZÉSÉT.

ró követi. A tervek szerint még két további tengeralattjárót építenek, így lenne teljes a héthajós új flotta. A képet árnyalja, hogy a nyugati hírszerzői becslések szerint az orosz tengeralattjárók 40-70 százaléka szolgálatképtelen, s összesen 9-10 olyan hajóegység van, amely képes kifutni a kikötőből vagy jelenleg is éppen a nyílt tengeren tartózkodik.

FELSZÍNI MODERNIZÁCIÓ

Nem maradhatnak ki a fejlesztésekből a felszíni hajóegységek sem. Minden haditengerészeti gerincét a fregattok és a rombolók jelentik; az orosz katonai vezetés itt is komoly modernizációs programot hajt végre.

Az Admiral Gorskov-osztályú (Projekt 22350) több feladatú, hajók, tengeralattjárók és repülőgépek ellen is harcképes fregattok számítanak jelenleg a típus legmodernebb képviselőinek az orosz haditengerészetnél. A névadó ADMIRAL GORSKOV építését még 2006. február elsején kezdték meg, de még nem fejeződtek be az állami tesztek. A tervek szerint nem kevesebb, mint tizenöt 22350 és

A Krim elfoglalásánál is szerephez jutott a haditengerészet.

továbbfejlesztett 22350M változatú fregatt állhat majd hadrendbe, amelyek egyben az Északi-sarkvidéket ellenőrző orosz flotta legfontosabb hajóegységei is lesznek. Jelenleg három újabb hajó épül, s a mostani ütemet tartva a számítások szerint 2030-ra mindössze kilenc hajóegység készülhet majd el.

Éppen emiatt, hiánypótlásként, gyártani kezdték az Admiral Grigorovics-osztályú fregattokat is, (Projekt 11356); ezekből öt készült volna, elsősorban a kiemelt fontosságú északi-tengeri orosz flotta számára. A munkálatokat azonban nemrég leállították, hi-

szén a hajókat az ukrán állami cég, a Zorja-Masprojekt által szállított gázturbinák hajtották volna. A Krim elfoglalása és a kelet-ukrajnai orosz katonai akciók megghiúsították ezek leszállítását, így az orosz Szaturn vállalatra vár a gázturbinák gyártásának feladata. A fregattok megépítéséhez szükséges pénzt ugyanakkor átcsoportosították, így kérdéses, hogy valaha is befejezik-e ezeket a hajókat?

Szintén bizonytalan az óriási költségvetési forrásokat igénylő Lider-osztály sorsa; az építési munkálatok a tervek szerint 2018-ban kezdődnek. A jelenlegi elképzelések szerint 2016 első negyedévének végére két változatban (hagyományos és nuk-

A Jaseny-osztály modernizált hajóegységei a jövő?

MiG-29K, orosz színekben.

leáris meghajtással) is elkészülnek a leendő – légi, tengeri és víz alatti célpontok leküzdésére egyaránt alkalmas – rombolók tervei. Az eddigi információk szerint egy olyan, mintegy 10 ezer tonna vízkiszorítású romboló-osztályt állítana hadrendbe az orosz haditengerészet, amely Sz-500 Prometej lég- és rakétavédelmi rakétarendszerével alkalmas lesz a ballisztikus rakéták elleni küzdelemre is, hasonlóan az amerikai haditengerészet AEGIS-rendszerrel ellátott rombolóihoz. Kérdés természetesen, hogy lesz-e elegendő pénz a fent említett flotta-modernizációra? Az orosz gazdaság gyengélkedése, a csökkenő állami bevételek, a fogyó

tartalékok miatt könnyen lehetséges, hogy az igen drága beruházásnak számító hadihajógyártás is komoly veszteségeket lesz kénytelen elkönyvelni. Így nem lehetetlen, hogy a jövőben továbbra is csak ritkán lehet majd találkozni modern orosz hadihajókkal az Atlanti-óceánon.

HORDOZÓGONDOK

Az orosz haditengerészet jelenlegi legnagyobb úszóegysége, egyben egyetlen repülőgép-hordozója is, a teljes nevén ADMIRAL FLOTA SZOVJECKOVO SZOJUZA KUZNYECOV, 1990-ben hadrend-

be állt, 55 ezer tonna vízkiszorítású, hagyományos meghajtású hajó. Fő csapásmérő ereje a Szuhoj Szu-33 haditengerészeti vadászbombázó repülőgép, amely azonban gyorsító katapultrendszer nélkül, csak a fedélzet végére elhelyezett sánc segítségével képes felszállni. Ez alaposan korlátozza a felszálló-tömegét, így a hordozható üzemanyag és fegyverzet mennyiségét is. Az öreg hordozó helyett a hírek szerint egy új hajóegység tervezése kezdődött meg. Mint Alekszej Rahmanov, az állami tulajdonú Egyesült Hajógyártó Vállalat elnöke nyilatkozta, már most megvan minden szükséges technológia ahhoz, hogy 2019-ben megkezdődjék

Az egyetlen orosz repülőgép-hordozó, az ADMIRAL KUZNYECOV.

Szu-33-asok a KUZNYECOV repülőfedélzetén.

az orosz flotta új zászlóshajónak építése. Az igazgató szerint a hajó – hasonlóan az amerikai haditengerészet legmodernebb, Gerald R. Ford-osztályú egységeihez – elektromágneses elven működő katapultrendszerrel indítja majd el a repülőgépeket. A Ford-osztály természetesen nukleáris meghajtású, s ilyen meghajtó-rendszert kap majd az új orosz hordozó is. Moszkvai ígéretek szerint az öt-milliárd dollárba kerülő hajónak nem lesz párja a világon, ami a hatékonyságot és a tüzerőt illeti. Óvatosságra int azonban az a tény, hogy a már em-

legetett amerikai Ford-osztály egységei is közel 11 milliárd dollárba kerülnek majd darabonként úgy, hogy az Egyesült Államoknak azért több évtizedes tapasztalata van a nukleáris meghajtású repülőgép-hordozók tervezésében és megépítésében.

Az új úszóegységhez új repülőgép is jár. A Szu-33-asok a gyakorlatban túl nagyoknak bizonyultak a hajófedélzeti üzemeltetéshez, ezért várhatóan az indiai exportnak köszönhetően gyártásban maradt MiG-29K és a kétüléses KUB vadászbombázó repülőgépek váltják azokat. Ezzel a cserével azonban csak a hiányosságok egy része oldódik meg.

Az orosz haditengerészeti légierő továbbra sem rendelkezik például hajófedélzetről üzemeltethető légtérfelderítő radarrepülőgéppel (mint amilyen az amerikai E-2D Advanced Hawkeye), valamint az egyre fontosabb elektronikai hadviselésre optimalizált típusal (EF-18G Growler). Ráadásul mire az új hordozó hadrendbe áll, addigra az amerikai haditengerészet légierejének javát már az 5. generációs, nehezen felderíthető F-35C Lightning II vadászbombázó repülőgépek alkotják. Erre a típusra jelenleg nincs orosz válasz, hiszen a Szuhoj PAK-FA hajóról történő üzemeltetésre alkalmatlan.

„Oscar-díjas” szakértő

CIVILBEN IS KATONA

TÖBB MAGYAR ÉS KOPRODUKCIÓS SIKERFILM STÁBLISTÁJÁN OLVASHATÓ A NEVE KATONAI SZAKÉRTŐKÉNT. ADÓDIK A KÉRDÉS: MIT SZAKÉRT? ALAKI MOZGÁST? IGEN. SZABÁLYOS FEGYVERFOGÁST? IGEN. HARC ALAKZATOT? IGEN. EZEKET ÉS MÉG SOK MINDEN MÁST IS ELVÉGEZ AHHOZ, HOGY A FILM KATONAI SZEMPONTBÓL HITELES, PONTOS LEGYEN. Ő DR. VARGA ISTVÁN TARTALÉKOS ALEZREDES.

Középiskolásként a Budapesti Honvéd színeiben öttusáztam, idővel ifjúsági válogatott kerettag is lettem. Mikor közeledett az érettségi és a pályaválasztás, egy rokonom azt mondta, jelentkezsem a katonai főiskolára: jó sportoló vagy, lehetsz jó sporttiszt, mondta. Az

akkori Kossuth Lajos Katonai Főiskolán a felvételinél közölték, hogy ilyen szakirány most nincs. Akkor határőrtiszt leszek gondoltam, jól lovagoltam és tudtam, hogy ők lovon járják a határt – emlékszik vissza katonai pályafutásának kezdeteire Varga István, aki aztán Egerben,

alapkiképzés közben megkérdezett egy tisztet, hogy mikor lesz lovaglás. A válasz ez volt: „Fiam, maga lövész lesz, mezei lövész tiszt”.

Hadnagyi rendfokozattal avatták 1972-ben, szolgálatát Zalaegersze- gen, elsőlépcsős alakulatnál kezdte. Egyszer a tiszti klubban beszélgetett

A szakértői és koordinációs munka kiterjed (a megbízásoktól függően) a forgatókönyv szakmai véleményezésére, a helyszínek kiválasztására, a korabeli fegyverzetek és egyéb haditechnikák megszerzésére, a színészek és a statiszták katonai felkészítésére, a különböző katonai engedélyek beszerzésére, a biztonsági rendszabályok betartatására, mindezen túl pedig a forgatásokon tanácsokat kell adni az akciók rendezéséhez.

Az Angyalbőrben forgatásakor nem volt hiány a harcjárművekben sem.

az ottani határőrkerület fiatal tisztjével. Volt egy hadnagy, akit szintén Varga Istvánnak hívtak. Kiderült, hogy annak idején elcserélték a papírokat, ő jelentkezett lövész tisztnak.

Minisztérium kulturális osztályára került instruktornak.

– Szakterületem a képzőművészet, az ifjúsági klubok és a filmművészet volt. Ez utóbbi eleinte abból állt, hogy közösen alakítottuk ki a Katonai Filmstúdióval az éves terveket. Később már készítettem szinopsziseket, témaajánlásokat, szakértő voltam katonai tárgyú oktató- és dokumentum kisfilmekben. Több alkalommal részt vettem katonafilmek nemzetközi fesztiváljain, közösen a stúdió munkatársaival. Jártam forgatásokra, kezdtem megismerni, hogyan is készül a film. Mindebben sokat segített Szentirmai István, a stúdió vezetője. Ott voltam 1990-ben a minisztérium képviselőjeként a Varsói Szerződés utolsó filmfesztiválján, ahol bejelentettem, hogy egy év múlva nemzetközi katonafilmes találkozót rendezünk Budapesten, nyugat-európai országok hadseregeinek részvételével. Ez a találkozó nagyon sikeres volt, ám a folytatás sajnos elmaradt – jegyzi meg Varga István.

Napóleon is az újdörögdi lőtérén csatázott.

Dr. Varga István

– Második évemet töltöttem az alakulatnál, amikor az akkori kultúr munka-szervezőt, Koncz Árpádot a fővárosba helyezték. Jelentkezésemet a megüresedett beosztásra elfogadták. A vizuális kultúrához való kötődésem itt kezdődött; egyéb feladataim mellett megszerveztem, a hadseregben elsőként, a laktanyai zárláncú televíziót – eleveníti fel a történeteket a tartalékos alezredes.

Amikor a Zalka Főiskoláról elment az addigi kultúros, Eszes Máté (a Zrínyi Kiadó későbbi igazgatója), Rózsa Károly ezredes, parancsnok-helyettes őt hívta. Színes, változatos kulturális élet volt a tanintézményben. Négy év múlva, 1980-ban új megbízatást kapott, a Honvédelmi

Mindeközben elvégezte az ELTE Bölcsészettudományi Karának népművelés szakát, majd 1987-ben bölcsészdoktori címet is szerzett művelődésszociológiából, ezen belül a vizuális kultúrából.

– Sorra érkeztek beadványok a minisztériumba filmrendezőktől, producerektől. Készülő játékfilmekhez haditechnikai eszközöket, egyenruhákat, statisztáknak katonákat kértek. A kérések közvetítéssel teljesültek. Apránként kezdett ismertté

válni filmes berkekben a nevem: ha segítség kell a honvédségtől, „a Varga megoldja” – meséli a katonai szakértő.

A televízióban nagy sikerrel játszották a Linda sorozatot. Egy nap Kárpáti Ferenc miniszter hívta Vargát a csoportfőnökkel együtt. Elmondta: jót tett a rendőrség népszerűségének ez a film, miért ne készülhetne a honvédségről is valami hasonló?

– Felhívtam a televízió dramaturgiai főosztályát és elmondtam a kérést. Megkaptam Várkonyi Gábor rendező nevét, Várkonyi Zoltán fiáét, akivel leültünk egy kávé mellé, amiből sok kávé lett, de aztán hosszú ideig mégsem történt semmi. Meguntam a várakozást, bejelentkeztem Bereczky Gyula tévéelnökhöz. A forgatás zöld utat kapott, Gát Györgyöt javasolta, aki a Lindát is rendezte. Nagyon konstruktív volt, szervezett egy kreatív csoportot, forgatókönyvírókat, színészeket. Az írókat elvittem alakulatokhoz, hogy megismerjék, miként működik a katonaság. A minisztertől és a hadsereg illetéseitől megkaptunk minden segítséget. Az előkészítés 1988-ban kezdődött, ezt követően két évig tartott a 13 rész forgatása és az utómunkák. A végeredmény az Angyalbőrben sorozat lett, sokmilliós nézőtáborral. Ekkor tanultam meg, mit is jelent katonai szakértőnek lenni. Meg kellett nyerni a fegyvernemi főnököket, a parancsnokokat és a sorkatonákat is, hiszen amit kértünk, azt nem csupán a film sikere miatt kértük: közvetve ezzel is növelhettük a honvédség presztízsét – hangsúlyozza az alezredes, aki a sorozatnak nemcsak tanácsadója,

Történész is segítette a stáb munkáját a hitelesség érdekében.

hanem a producere is volt. Mindemellett el kellett látnia hivatali teendőit, szolgálatot is adott, és írt egy könyvet a munkakultúráról.

Katonai tanácsadóként részt vett több magyar alkotásban, köztük Bereményi Géza Eldorádójában és Makk Károly Magyar rekviemjében; mindkét film egy-egy része az 1956-os forradalom idején játszódik. Szakértőként és koordinátorként közreműködött a Cyrano elkészültében, ott volt az Evita budapesti forgatásán, dolgozott a Spielberg rendezte München, majd később a több nemzet koprodukciójában legyártott Napóleon című alkotásokban. Ez utóbbira különösen büszke.

A minisztériumban viszont kezdett megínogni az általa vezetett művé-

szeti igazgatóság helyzete. A költségvetésben mindinkább hátrább sorolódott a kultúra, rohamosan csökkent a népművelők, könyvtárosok, kultúros tisztek presztízse. Varga István egyre közelebb került a filmes szakmához, s végül kérte a leszerelését. Rögtön ezután „fejést ugrott” a filmvilágba, Gát György mellett producerként elkezdtek forgatni a Família Kft.-t.

Megkereste a francia André Szóts producer, hogy a nagyszabású Napóleon film austerlitz-i és waterlooi csatajeleneteit Magyarországon szeretnék forgatni. Segítségével meg is találták a helyszínt a Szigetközben és az újdörögdi lőtérén. Készülve a feladatra, a Hadtörténelmi Intézettől megkapta a Napóleonra vonatkozó katonai anyagokat és szabályzatokat. Nagy nehezen sikerült megszerezni Szabó János miniszteri hozzájárulását is, aki először nem engedélyezte a lőtér használatát, valamint a katonaság részvételét. Ám miután Varga elintézte, hogy az ide látogató és a miniszterrel is találkozni szándékozó, a filmben Fouché rendőrminisztert alakító Gérard Depardieu-vel fényképezzék a miniszter két francia tagozatos gimnazista leányát, zöld utat kapott a forgatás.

– A megütköző seregeket Újdörögdön a tapolcai alakulat sorkatonái „alakították” önkéntes alapon, a statisztáknak járó honoráriumért.

Nemcsak korhűnek, de minden részletében pontosnak is kell lennie a katonák ruházatának.

Matuz István ezredes volt a parancsnok, utánam végzett a főiskolán, jó kapcsolatban voltunk. Mintegy 600 sorkatona járt ki nap mint nap „háborúzni”. De nem csak ez volt a dolog, meg kellett szervezni a forgatás idejére a teljes logisztikai hátteret is. Több hónapos tervezés és szervezés eredményeként a felvételek rendben megtörténtek – emlékszik vissza a nagyszabású produkcióban betöltött szerepére Varga István.

– Egyszer megkeresett egy rendező, Kenyeres Bálint, hogy legyek a szakértője a készülő első filmjének. A stábben volt egy fiatal asszisztens, Nemes Jeles László, akinek később segítettem az első világháborús kisjátékfilmje forgatásán. Aztán ismét felhívott, hogy dolgozzunk megint együtt: a film témája a holokauszt. Ez volt a Saul fia. Elkezdtünk helyszínt keresni, bejártuk a fél országot, végül rátaláltunk Budafok-Hároson egy volt műszaki laktanya raktárára. A rendező rögtön eldöntötte Erdély Mátyás operatőrrel és Rajk László díszlettervezővel együtt, hogy itt lesz a helyszín. Megszereztem az engedélyeket, találtam egy hagyományőrző egyesületet, ők lettek a német katonák. A történetben van fegyveres küzdelem: begyakoroltattam, hogy mit is kell tenni a hitelességért. A foglyokat alakító sta-

A foglyok ruházatának jelzéseit is a korabeli fényképek alapján gyártották le.

tisztákat megtanítottam katonásan sorakozni, hiszen ez annak idején a valóságban is így történt. Segített ebben egy történész tanácsadó, Vági Zoltán is, aki fotókat hozott, hogyan is nézett ki az appel, vagyis a sorakozó a létszámolvasáshoz a náci koncentrációs táborokban. Ez a szakértői feladat más volt, mint a korábbiak. Valóságos tömegyil-

kosságot, borzalmas körülményeket kellett hitelessé tenni, amit lelkileg nagyon nehéz volt elviselni. Másfél évig tartott a munka, és éreztük nagyon jó és fontos alkotás született. Három film, az Angyalbőrben, az Emmy-díjas Napóleon, és az Oscar-díjra jelölt, Golden Globe-díjas Saul fia: ezek eddigi pályafutásom legfontosabb állomásai – összegezte az elmondottakat Varga István.

– Minden film egy csoda és varázslat, legalábbis nekem. Egyediek és megismételhetetlenek. Ezért is maradnak meg az emlékezetemben. Főleg, ha nagy művészekkel és jó csapattal dolgozhatok. S még valami, ami nagyon fontos. A Honvédelmi Minisztérium mindenkori illetékeivel jó kapcsolatomban volt és van. Tisztelettel vagyok a katonák iránt, amit megkövetlek a filmesektől is. S ez abból is adódik, hogy a katonai hivatást, a katonai kultúrát viszem be a filmiparba, legyen a történet régi vagy mai, magyar vagy külföldi. S az is fontos, hogy ha filmes híresség tárgyal katonai vezetőkkel, ezt mindkét fél megaláztatására készítsem elő. Noha már 25 éve kikerültem a hadseregből, ha kérésre fordulok egy készülő film kapcsán a minisztériumhoz, még ma is azt mondják, jöjjen nyugodtan, segítenek.

Nemes Jeles László a Saul alakító Röhrig Gézával minden jelenetet alaposan megbeszélte.

Idén is sikeres volt a Doni
Hősök Emléktúra

TIZENHAT ÉVE TÖRETLENÜL

NEM GONDOLTAM VOLNA TIZENHAT ÉVE, HOGY ENNYIRE NÉPSZERŰ LESZ A KEZDEMÉNYEZÉSÜNK – IDÉZTE FEL A DONI HŐSÖK EMLÉKTÚRA KEZDETEIT JÁSDI BALÁZS FŐSZERVEZŐ. AZ ELSŐ ALKALOMMAL NÉGYEN INDULTAK ÚTNAK, HOGY A DONNÁL ELESETTEK EMLÉKE ELŐTT TISZTELEGJENEK. A MOTIVÁCIÓ VÁLTOZATLAN MARADT, NAPJAINKBAN PEDIG MÁR NÉPES TÖMEG JÁRJA VÉGIG A TÚRA ÚTVONALÁT.

A korábbi évekhez hasonlóan ezúttal is 50-60 kilométeres táv várt a résztvevőkre, de a túra az idén az eddigiektől kissé eltérő módon zajlott le.

– Tavaly kétszázan vettek részt a túrán, az idei évre pedig előzetesen közel háromszáz fővel számoltunk. Várakozásaink be is jöttek, így a jelentkezőkből négy csoportot alakítottunk, melyeket aztán négy különböző útvonalon indítottunk el – fogalmazott Jásdi Balázs. Ezzel a módszerrel szervezők megnégyszerezhetik az elérhető települések számát, emellett több megemléke-

zést és felszerelés-bemutatót tarthatnak egy időben.

A csapatok ötven-nyolcvan fő közöttiek voltak; mindegyikben hagyományőrök, katonák, külföldi tartalékosok és civilek meneteltek együtt. A Debrecen–Hajdúböszörmény–Hajdúdorog–Hajdúnánás útvonalon pedig szervezeti szinten csatlakozott a túrához a Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kolégium.

Az elmúlt tizenhat év tapasztalatait, élményeit felidézve Jásdi Balázstól azt is megtudtuk, hogy a kisebb településeken nagyobb ér-

deklódés övezi a feltűnésüket, mint a városokban. A népszerűségnek hála, a megemlékezés során érintett falvak, községek vezetői rendszeresen küldik meghívóleveleiket a Magyar Tartalékosok Szövetsége (Matasz) hagyományőrző tagozatának, kérve azokban, hogy jövőre is feljűk vezessen a túra útvonala. Ugyanilyen érdeklődésnek örvend a rendezvény hagyományőrző körökben is, hiszen számos követője akadt a kezdeményezésnek, és több szervezet is csatlakozna az emlékmennet-hoz. Így a jövőben az is elképzelhető, hogy egy időben még több túraút-

vonal szerveződjön, érintve akár az ország szinte minden régióját.

A Doni Hősök Emléktúra nemzetközi rendezvény is egyben, hiszen sok éve rendszeres résztvevői a németek és a csehek, akikhez az évek során francia, román, olasz tartalékos katonák és hagyományőrők csatlakoztak. Idén korabeli szovjet egyenruhákba öltözött szlovák hagyományőrők is színesítették a menetet. Jövőre várhatóan öt-hat különböző útvonalon indul útjára a XVII. Doni Hősök Emléktúra; emellett a Matasz hagyományőrzői idén is megrendezik nyári táboraikat.

MINDIG SZERETTEM
FESZEGETNI
A HATÁRAIMAT,
TESZTELNI, HOGY
MENNYIT BÍROK.
TALÁN EZÉRT IS
VÁGTAM BELE ÉLETEM
SORÁN ENNYI
KÜLÖNBÖZŐ
DOLOGBA... – VALLJA
HORVÁTH RAMÓNA
ŐRVEZETŐ, AZ MH 25.
KLAPKA GYÖRGY
LÖVÉSZDANDÁR
2. LÖVÉSSZÁSZLÓALJ
1. LÖVÉSSZÁZADÁNAK
RÁDIÓKEZELŐJE.

Korábban a katonanő édesapja és egyik nagyapja is a hadseregben szolgált, tehát valahol eleve elrendeltetett számára, hogy egyszer ő is egyenruhát ölt. Kislánként hallva a felmenők sorkatonai élményeit, a szigorú őrmestereket és vidám sztorikat felidéző történetek között rendre felbukkant valamilyen sporttal kapcsolatos emlék is.

– A nagypapám sportolóként rengeteg lehetőséget kapott edzésre és versenyzésre a honvédség keretein belül, s miután letöltötte az idejét, marasztalták, hogy legyen sporttiszta a seregben. Nemet mondott az ajánlatra, és ezt azóta is bánja. Később láttam különböző katonai bemutatókat, és honvédségi táborokba is jártam, végül pedig elköteleztem magam a katonai hivatás mellett – eleveníti fel a kezdeteket Horváth Ramóna. Tavaly év elején Tatára kerülve aztán rögtön bedobták a mélyvízbe, hiszen még alig töltött némi időt az alakulatnál, máris a Bakonyi Csapás 2015 gyakorlaton kellett helytállnia.

Szabadidejének jelentős részét az őrvezető lovával és íjával tölti... Hiába fűződik a modern lovas-íjászat

Egy ember – több sportág

HÉRA LOVASA

megteremtése egy magyarhoz, Kassai Lajoshoz, hazánkban viszonylag szűk réteg hódol a hagyományörzés e különleges formájának.

– Mindig tetszett a lovaglás, és öt évvel ezelőtt adódott is lehetőség rá, hogy megtanuljam. Tanáraink közül többen foglalkoztak lovas-íjászattal, és hagyományörzőként falunapokon is tartottak bemutatókat. Ők inspiráltak arra, hogy kipróbáljam ezt a sportot is – meséli a katonanő.

Miután elsajátította az íjászat tudományát, jöhetett a ló és lovasa (azaz

Horváth Ramóna) mozgásának összehangolása. A lovas-íjászok a kilencven méter hosszú pályán végigvágta-va vagy ügetve (léptetve) a széleken elhelyezett, szivacsból készült célokra lönek. A hagyományörző sportágban jó segítséget nyújtanak a kisebb termetű, mozgékony arab lovak, de gyakorlatilag bármilyen lófajta hátáról lehet íjászokdni. A komoly figyelem-megosztási képességet, lovas- és íjásztudást egyszerre igénylő, különleges hobbi egyben legrégebbi hagyományainkat őrző tevékenység is,

tehát lényeges a mögötte meghúzó életfelfogás.

– Szerintem mindennek az alapja múltunk tisztelete és megismerése. A hagyományörzés pedig nem csak arról szól, hogy szépen felöltözzünk és bemutatjuk, milyen is volt régen. Akkor az igazi, ha beépül az ember életszemléletébe, mindennapjaiba. Szeretném, ha ebből át tudnék adni valamennyit másoknak is. Sokat laktam városban, távol a családtól, és lassan rájöttem, hogy milyen fontosak számomra a természet és a közösség értékei. Ezért is szeretek szabadidőmben lovakkal, és az ezzel kapcsolatos dolgokkal foglalkozni, falusi közösségépítő programokon részt venni, valamint a környékbeli hobbi „lovas-társadalmat” összefogó túrák, vadászlovaglások, kisebb versenyek szervezésében részt venni – vallja Horváth Ramóna. Távlati, nagyobb szabású céljai közé tartozik, hogy a kevésbé tehető családból származó gyerekek számára is elérhetővé tegye a lovaglást, vagy akár a lovas-íjászatot.

Az örvezető lovát, a görög mitológia féltékeny természetű istennője után Hérának hívják, és nagyon szerencsés körülmények között jutott hozzá a paripához. Egyik ismerősük ugyanis lovat vásárolt, de nem tudott arról, hogy vemhes. Amikor aztán megszületett a csikó, hely hiányában Horváth Ramónának ajándékozták.

Lovas-íjász csapata tagjaként Horváth Ramóna rendszeresen teljesíti a hatvan kilométeres Thury-portyát, a

katonanő pedig tavaly nyáron gyalogszerrel küzdötte le a honvédség által rendezett Szent László Menet hetvenegy kilométeres (arany) távját is.

– A Bakonyi Csapás 2015 gyakorlatról a verseny rajtjának napján értünk haza, majd este fél kilenckor, katonai öltözetben már rajtoltunk is. Soha nem vettem részt ilyen hosszú menetben. Még az emléke is fáj, de szerencsére sikerült teljesíteni – mosolyog az örvezető, aztán megjegyzi: jó, hogy a Magyar Honvédségben és ezen belül Tatán nagy hangsúlyt helyeznek a sportra. Ő például ott ismerkedett meg komolyabban a küzdősportokkal. Karate-edző édesapja

révén ugyan már belekóstolt régebben valamennyire ebbe is, de egyértelmű, hogy számára ez a sportág a lövészdandárnál van igazán kiteljesedőben. Olyannyira, hogy kevesebb, mint egy évnyi edzés után tavaly, a Szondi-kupán, egyetlen női indulóként elnyerte a zsűri különdíját is.

– Sok érmet mi, tataiak hoztunk el. Én az enyémnél eggyel kisebb súlycsoportú férfiak versenyében, dzsúdó-földharcban és szabad stílusú földharcban indultam. Előbbi küzdelemben bronzérmert nyertem, a másikkban ezüstöt. A különdíjat pedig azért kaptam, mert nagyon látszott rajtam a küzdeni akarás. Szakemberek azt mondták, hogy mindenképpen érdemes lenne folytatnom a küzdősportot, és valóban szeretnék a lovas-íjászat mellett ebben is fejlődni. Általánosságban a sport jó eszköz vagy út ahhoz, hogy a nők, férfiak között szolgálva, elismerést és megbecsülést vívjanak ki maguknak – fogalmaz Horváth Ramóna, hangsúlyozva, hogy a tatai dandárnál a lehetőségek szerint igyekeznek megfelelő időt biztosítani a sportolásra, az edzésekre és a versenyzésre. Apropos, versenyzés: zárszóként még annyit, hogy a katonanő tíz évig atletizált (futás és távolugrás) a Nagykanizsai Atlétikai Klub színeiben, ahol később, az edzői képesítést megszerezve segédedzőként is dolgozott.

Az első világháború két legendás gépének replikája: egy német Fokker Dr.I, illetve a nagyrészt amerikai önkéntesek alkotta Escadrille Lafayette indiánfejes jelzését viselő francia Nieuport 17 C.I.

A LEVEGŐ URAI

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ KIROBBANÁSÁKOR A SZEMBEN ÁLLÓ FELEK NEM RENDELKEZTEK KONKRÉT ELKÉPZELÉSEKKEL A REPÜLŐGÉP ALKALMAZÁSÁT ILLETŐEN. A HARCOK SORÁN AZTÁN KIALAKULTAK A LÉGI HADVISELÉS ELJÁRÁSAI, AMELYEK A TECHNOLOGIA ROHAMLÉPTŰ FEJLŐDÉSÉVEL PÁRHUZAMOSAN MÁR A HÁBORÚS ÉVEK ALATT IS RENGETEGET VÁLTOZTAK. MINDEZEK, ILLETVE ANNAK FELISMERÉSE, HOGY A LÉGTÉR BIRTOKLÁSA DÖNTŐ HATÁSSAL BÍRHA A KÉSŐBBI HÁBORÚK MENETÉRE, 1918-RA AZ ÖNÁLLÓ FEGYVERNEMEK SORÁBA EMELTE A LÉGIERŐT.

Bár a gyártásuk és az üzemeltetésük rengeteg pénzt emésztett fel, a hadvezetések az első világháború kezdetén inkább a kormányozható léghajókat részesítették előnyben a nagy távolságú szárazföldi és tengeri felderítések során, ugyanakkor a németek e légi járművekkel számos támadást is végrehajtottak. 1915–16-ban például többször bombázták Londont, nappal és éjjel egyaránt. A britek és a franciák szintén alkalmaztak kormányozható léghajókat, ám a tapasztalatok arra ösztönözték őket, hogy inkább a repülőgépeket fejlesszék. 1917-re a németek is kivonták Zeppelinjeiket a frontról.

1914-ben, az akkor alig tízéves múltra visszatekintő új technikai eszköz, a repülőgép három alapvető típusa létezett: az egy-, illetve kétfedelű, húzólégsaváros, továbbá a kétfedelű tolólégsaváros változat. A katonai vezetők ezeket legfeljebb felderítő feladatokra tartották alkalmasnak, de arra is korlátozottan, hiszen a pilóta csak nagyon körülményes módon kommunikálhatott a szárazföldi erőkkel. Ennek ellenére a háború elejétől fogva vetettek be repülőgépeket, hiszen segítségükkel viszonylag gyorsan és pontosan lehetett információhoz jutni az ellenséges erők elhelyezkedését, nagyságát, összetételét vagy mozgásuk irányát

illetően, míg az állóháború időszakában a lövészárkok rendszerének feltérképezésében játszottak nélkülözhetetlen szerepet. A hatékonyság növelése érdekében fényképezőgépeket szereltek a repülőkre, míg a jelzőpisztolyos, fényjelzős kapcsolat-tartást, továbbá a ledobóhüvelyekbe rejtett üzenetekkel folytatott kommunikációt felváltották a fedélzeti hírközlő berendezések. Az egyre gyorsabb és nagyobb hatótávolságú típusok megjelenésével a repülőgépek személyzete kiegészült egy megfigyelővel, így a pilótának már nem kellett megosztania a figyelmét a légi jármű irányítása és a felderítési tevé-

FEYVEREK A FEDÉLZETEN

A háború végéig a felderítés maradt a repülők legfontosabb tevékenysége. A gépek kezdetben fegyvertelenek voltak, a pilóták és a megfigyelők is csak önvédelmi célból vittek magukkal pisztolyt, ha az ellenséges vonalak mögött kényszerülnének a földre. A legénység azonban hamar rájött arra, hogy a szemben álló fél küldetésének megakadályozása legalább olyan jelentőséggel bír, mint a sikeres felderítés. E felismerés hatására először pisztolyaikkal, karabélyaikkal vették célba az ellenséges gépeket, később pedig a fedélzet hátsó részén elhelyezett géppuskával, amit a megfigyelő kezel. A légi harcok tapasztalatai ugyanakkor azt mutatták, hogy kell egy előre tüzelő, mereven épített, a pilóta által alkalmazható fegyver is. Ennek működtetése azonban a húzólégszavaras modelleknél akadályba ütközött. Útban volt ugyanis a propeller. A fegyvereket ezért a szárnyra, a légszavarkör fölé kellett helyezni, ami korántsem bizonyult ideális megoldásnak, hiszen nemcsak a pontos célzást tette bonyolulttá, hanem az újratöltést is. A puha lövedékek és az acélból készült terelőlemezek alkalmazásával azonban csakhamar lehetővé vált, hogy a géppuskát a motor tengelyével párhuzamosan helyezték el, így a pilóta magával a repülőgéppel célozhatott. A franciák ezen ötletét a híres Roland Garros repülőjének megszerzése és tanulmányozása után a németeknek dolgozó holland Anthony Fokker 1915 nyarára tökéletesítette:

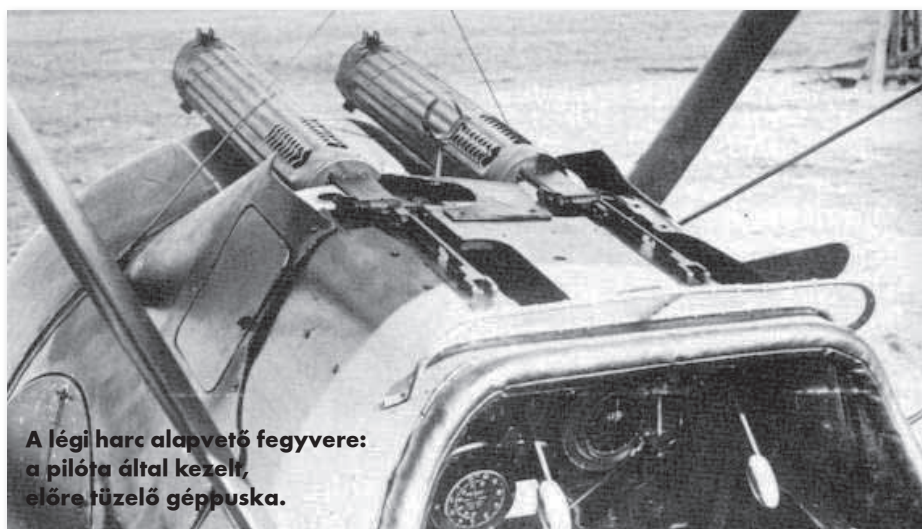

A fényképezőgépek jelentősen megnövelték a felderítést végző repülők hatékonyságát.

ő egy olyan megszakítót készített, ami szinkronba hozta a fegyver tüzet a propeller forgásával. A szinkronizált géppuska a légszavarkörön keresztüli biztonságos tüzelés mellett a pontosabb célzást is segítette, hiszen a célzóvonal, továbbá a repülőgép és a fegyver tengelye a lehető legközelebb kerültek egymáshoz.

A repülőgépek katonai célú felhasználásában 1916 tavasza hozott újabb változást. A verduni csata során a franciák a vadászgépeiket nemcsak a felderítők és bombázók védelmére akarták bevetni, hanem azért is, hogy leszámoljanak a német légierővel. Ehhez átgondolt, aprólékosan kidolgozott haditervre, továbbá szervezett, kötelékekben te-

vékenykedő egységekre volt szükség, amelyek megosztják egymás között a feladatokat: a vadászgépek (miközben megsemmisítik az ellenséges repülőket) oltalmazzák a bombázókat, amíg azok elpusztítják a német állásokat és utánpótlási vonalakat. Bár ezek a célok végül nem valósultak meg maradéktalanul, a szervezés és alkalmazás terén hatalmas előrelépést jelentett a verduni akció, míg az 1917 novemberében, Cambrai-nál lezajlott összecsapás a szárazföldi erők légi támogatásának volt kiemelkedő példája. Az antant tankjainak előrenyomulását segítő repülőgépek működésében a második világháború német villámháborújának főbb vonásait lehetett felfedezni.

A légi harc alapvető fegyvere: a pilóta által kezelt, előre tüzelő géppuska.

AZ ANTANT NYILAITÓL...

Megfigyelő repüléseik során az antant pilótái észrevették, hogy a szárazföldi egységek – a szükséges védelem hiányában – módfelett kiszolgáltatottak a felülről érkező támadással szemben. Ezt kihasználva apró nyilakat hajítottak a német gyalogságra, majd később mindkét fél dobott gránátokat, kisméretű bombákat az ellenségre. A kezdeti időszakban a bombázás terén a kormányozható léghajók vitathatatlan fölényben voltak, de a repülőgépek

teljesítménymutatói gyors ütemben növekedtek; az általuk megtehető távolság, illetve teherbíró képességük egyaránt nőtt. Ennek eredményeként hamarosan megszülethetett a feladatra speciálisan kialakított variáns: a bombázó. Közülük meg kell említenünk a helikoptertervezés későbbi kiemelkedő alakja, Igor Szikorszkij által tervezett négymotoros Ilja Muromecet. A gép eredetileg utasszállítónak készült, először 1913-ban emelkedett a levegőbe, hadi célokra a háború kitörésekor alakították át. Nyolcszáz kilogramm bombát szállíthatott, védelméről pedig kilenc géppuska gondoskodott. Ez utóbbi ténynek is köszönhetően 1914 és 1917 között mindössze egyet lőttek le közülük, pedig a típussal mintegy 400 bevetést teljesített az orosz haderő.

A németek is kifejlesztették saját bombázójukat. Ez volt a Gotha, amellyel 1917–18-ban főleg London ellen hajtottak végre támadásokat. Válasz gyanánt a britek a francia hadszíntérről visszarendeltek két repülőszázadot, emellett légvédelmi ütegeket telepítettek a városok köré, továbbá kiépítettek egy riasztási rendszert is. Az óvintézkedések oly hatásosnak bizonyultak, hogy a németek kénytelenek voltak áttérni az éjszakai bombázásokra. Bár ezek a támadások összességében csekély károkat okoztak, céljukat – a polgári lakosság megfélemlítését, terrorizálását – részben elérték, ezért több szakember is úgy gondolta, hogy a nagy hatótávolságú bombázók bevetése az ellenséges háttország ellen döntő szerepet játszhat a későbbi háborúk menetében.

A harcok előrehaladtával tehát a légerő jelentősége egyre nőtt, így célszerűvé vált függetleníteni a szárazföldi és haditengerészeti erőktől. Erre elsőként Nagy-Britanniában került sor, ahol 1918. április elsején megalakult a Royal Air Force (RAF). Ebben döntő érdemei voltak Hugh Trenchard vezérőrnagynak, akit – bár ő maga ki nem állhatta e kifejezést – a RAF atyjáknak emlegettek.

1917 közepén tűntek fel először a csatamezők fölött az alacsonytámadó repülőgépek, amelyek nemcsak az ellenfél géppuskaállásainak megsemmisítésében nyújtottak segítséget a gyalogságnak, hanem értékes információkkal is szolgáltak a támadás aktuális helyzetét illetően. A légi járművek személyzeteinek ekkor viszont már nemcsak a különböző gyalogsági ké-

Francia katonák
légvédelmi célokra
használt géppuskával.

zifegyverek, géppuskák tüzével kellett számolniuk, hanem a légvédelmi ágyúkéval is, melyek első változatai 1915 elején jelentek meg. Kezelésük eleinte még nehézségekbe ütközött, de ahogy a személyzet egyre pontosabban célzott, úgy tanulták meg tisztelni a pilóták az új technikai eszközt.

A VÍZ SEM AKADÁLY

A haditengerészet szintén próbálkozott felderítőgépek alkalmazásával, ám komoly problémát jelentett, hogy erre a feladatra a szárazföldről kellett felszállniuk a repülőknél, majd oda is tértek vissza, ez pedig jelentősen korlátozta alkalmazhatóságukat. A nyílt vízen tartózkodó flották így

kevésbé tudták kiaknázni a légi megfigyelésben rejlő lehetőségeket. A helyzet kezelésére két út kínálkozott. Az egyik az úszó repülőgép, a hidroplán hadrendbe állítása volt. Ebben a Brit Királyi Haditengerészet járt az élen, amely e célra könnyűcirkálókat alakított át; ezekről daru segítségével bocsátották vízre, illetve emelték onnan vissza a fedélzetre a gépeket. Ez a folyamat azonban szerfölött nehézkesen zajlott. A művelet végrehajtásához például a hadihajónak meg kellett állnia; harci körülmények között ezért a hidroplánok alkalmazása lehetetlen volt.

Célravezetőbbnek tűnt a másik elgondolás kivitelezése, a repülőgépek hajófedélzetről történő indítása. Erre már 1912 májusában kidolgozták a megfelelő eljárást, ám a landolás

problematikája egészen 1917 augusztusáig megoldhatatlan feladat elé állította a konstruktőröket. Ekkor a HMS FURIOUS-ra, a Brit Királyi Haditengerészet első repülőgép-hordozójára (ami nem összetévesztendő a kizárólag hidroplánok szállítására használt anyahajóval) hajtottak végre sikeres leszállást. A haditengerészetnél rendszeresített gépek természetesen speciális fegyverzetet is igényeltek. A Short hidroplánt például torpedókkal szerelték fel, hogy azzal támadja a hajókat, a tenger alattjárók ellen pedig Curtiss H-12-eseket alakítottak át; ezek fegyverzete hét géppuskából és két 105 kilogrammos bombából állt, ráadásul hat órára elegendő üzemanyagot vihettek magukkal, ami jelentősen megnövelte hatótávolságukat.

Az amerikai légvédelemnek áldozatul esett német Hannover CL III.

A hajófedélzetre végrehajtott első sikeres landolás 1917. augusztus 2-án.

SAJTÓ/SZABADSÁG

AZT, HOGY A SZÓLÁSSZABADSÁG IRÁNTI VÁGY MILYEN FONTOS SZEREPET JÁTSZOTT AZ 1848-AS FORRADALOM KIROBBANÁSÁBAN, JÓL ÉRZÉKELTETI A 12 PONTBA FOGLALT KÖVETELÉSEK SORRENDJE, HISZEN MINDJÁRT AZ ELSŐ TÉTEL: „KIVÁNJUK A SAJTÓ SZABADSÁGÁT, CENSURA ELTÖRLÉSÉT”. DE VALÓBAN ENNYIRE KATASZTROFÁLIS ÁLLAPOTBAN VOLT A HAZAI SAJTÓ? MIT ÉRT EL A FORRADALOM EZEN A TÉREN, ÉS MILYEN KÖVETKEZMÉNYEKEL JÁRT A MÉDIAPLURALIZMUS A BUKÁS UTÁNI IDŐKBEN?

A forradalmat megelőző évtizedben a technikai fejlődésnek, a nyugati mintáknak, a reformtörekvéseknek és a társadalmi igények átalakulásának köszönhetően óriási változások történtek a hazai sajtó területén. A szó intézményes értelmében a magyar sajtó az 1830-as és 1840-es években alakult ki, és kezdte a saját útját járni. Széchenyi István volt az, aki Jelenkor című lapjával meghonosította a nagy alakú, angol lapformát és a háromhasábos szedési technikát, Kossuth Lajos pedig vezércikkeivel új sajtó-stílust teremtett: a vélemény-újságírást.

A Jelenkor mellett Kossuth Országgyűlési Tudósítások, majd Tör-

vényhatósági Tudósítások című kéziratos lapja jelentette a legnagyobb szenzációt. A kéziratos formátumot és a „magánlevelezés” címkét a cenzúra léte indokolta: ezekre ugyanis nem vonatkoztak az előírások. Bármennyire is óvatos volt azonban Kossuth, az osztrák udvar nem nézte jó szemmel az álcázott politikai véleménynyilvánítást, és végül Metternich 1837-ben betiltatta a lapot, Kossuthot pedig felségsértés miatt háromévi börtönre ítélték.

Így aztán a korszak virágzó sajtótermékei az irodalommal és művészetekkel foglalkozó folyóiratok lettek. Bajza József kiadványa, a Kritikai Lapok, majd annak utódja, az Athenaeum a kor szinte minden

írótehetségét a szerzőgárdájába tömörítette – ők pedig nem is hagyták ki a lehetőséget, hogy az irodalmon keresztül áthallásos politikai üzeneteket közvetítsenek. Megjelentek a mai magazinok első hírnökei is, a divat- és a képeslapok. Az egyik legsikeresebb ilyen jellegű kiadvány a Rajzolatok a Társasélet- és Divatvilágból című lap volt, amelynek engedélyét maga Landerer Lajos pesti nyomdász birtokolta, és e lap utódjaként adta ki 1840-ben a Pesti Hírlapot, immár Kossuth főszerkesztésével.

Ne feledkezzünk meg a tabloid sajtóról sem. A bulvár ilyen-olyan formában már jelen volt, de igazán 1832-ben indult hódító útjára a

Penny Magazinok formájában, amikor a technika lehetővé tette, hogy rajzokat is olcsón és tömegesen nyomtathassanak a szöveg mellé. Kialakult a szaksajtó is, hamarosan az orvosi és az ipari kamara, a Tudományos Akadémia, de még az egyházak is önálló lapot indítottak. Habár a szó nyugati értelmében vett sajtó, illetve újságírás még nem honosodott meg nálunk, a létrejöttére már nem sokat kellett várni.

PIACROBBANÁS

Ami az 1830-as években elkezdődött, az a következő évtizedben csúcsosodott ki. Mindenekelőtt kialakult az országos terjesztés, a posta heti négy alkalommal szállított vidékre (ez 1848-ra mindennaposá vált), így az olvasók mindenhol hozzájuthattak a gyors és általában pontos információkhoz. Az előfizetések száma folyamatosan emelkedni kezdett. A legkényesebb téma továbbra is a cenzúra maradt, amelyet pedig a megváltozott piac is tovább alakított.

A Helytartótanács például külön hivatalt hozott létre, ám hamar kiderült, hogy a magyar cenzúrahivatalnokok inkább a kapcsolati tőkék, semmint a hivatali szempontok alapján döntenek egy-egy termék javára vagy ellenére. A cenzúrárt így bizonyos mértékig meg lehetett kerülni – feltéve, ha a tulajdonosnak volt ismerőse a cenzorok között. Ez az állapot a politikai sajtónak kedvezett leginkább. Ilyen körülmények között a már említett Pesti Hírlap valóságos robbanást okozott a hazai piacon. Kossuth megteremtette a legújabb sajtóslágert, az állásfoglaló vezércikket, emellett létrehozta a rovatokat, amelyek élére külön vezetőket állított. Sikerét jelzi, hogy négy év alatt, 1844-re a kezdeti hatvanról 5200-ra nőtt az előfizetőik száma. Az

udvar persze nem volt elragadtatva a térhódításától, Kossuth stílusától pedig végképp nem, ezért arra kérték Landerert, mint tulajdonost, hogy óvatosan szabaduljon meg a főszerkesztőtől. Ez végül meg is történt, Landerer trükközése miatt pénzügyi vitának álcázva az indokokat.

A változást azonban már így sem lehetett elkerülni. Újabb és újabb újságok láttak napvilágot, a hírlapok iránt mutatkozó kereslet ugrásszerűen megnőtt és soha nem látott méreteket öltött. A legfontosabb nővum a készítés struktúrájában is bekövetkezett: létrejött az újságírói és szerkesztői hivatás, az e területen dolgozók immár nem mellékesen, hanem főállásban, fizetésért írták tele a termékeket, s a magyar sajtó intézményé vált. A hazai sajtóhelyzet tehát messze nem volt olyan tragikus, mint azt gondolnánk, de a cenzúrapolitika miatt a szó klasszikus értelmében vett sajtószabadságról valóban nem beszélhetünk. A forradalom egyik legfontosabb programja éppen ezért ennek a megvalósítását tűzte ki célul.

A LEGNAGYOBB JÁTÉKOS

1848. március 15-én bekövetkezett a magyar sajtó szempontjából is kiemelkedő jelentőségű változás. Ebben fontos szerepet játszott egy nyomdatulajdonos, akinek számos mítosz lengi körül alakját, s akinek neve egybeforrt március idusával. Landerer Lajos vállalkozó régi nyomdászdinasztiából származott, aki minden energiáját és pénzét a pesti cégébe ölte. 1840-ben társult Heckenast Gusztáv könyvkereskedővel, s ez a befektetés hamarosan busásan megtérült. A Landerer–Heckenast az ország legjobb minőségben dolgozó nyomdája lett, és különösen az újságkiadásban jeleskedett. Kevésbé ismert tény, hogy az éveken át tartó lobbizás hatására személyesen Metternich járt közben azért, hogy Landerer végre megkaphassa a lapalapítási engedélyt. (Nem mellesleg éppen a már említett Pesti Hírlapra, amely aztán tematikájában és külsejében is forradalmi változást hozott a médiapiacra.)

Landererről talán éppen ezért, vagyis a bécsi udvarral ápolt jó viszonya miatt terjedt el, hogy az osztrákok besúgója, valójában azonban minden jel arra enged következtetni, hogy egy páratlan előrelátó képességgel megáldott játékos volt, aki a saját jól felfogott érdekében szeretett jóban lenni a mindenkori hatalommal. Így aztán 1848. március 15-én Petőfiék épp a legjobb helyre mentek, hogy kinyomtatassák a Nemzeti dalt és a 12 pontot: tudták, hogy minőségben és gyorsaságban a Landerer verhetetlen. Személyesen a tulajdonos várta őket, aki előre sejtette, hogy jönni fognak, ugyanis már előző nap extra adag papírt rendelt a nyomdába, a személyzetet pedig teljes

Mit kíván a magyar nemzet.

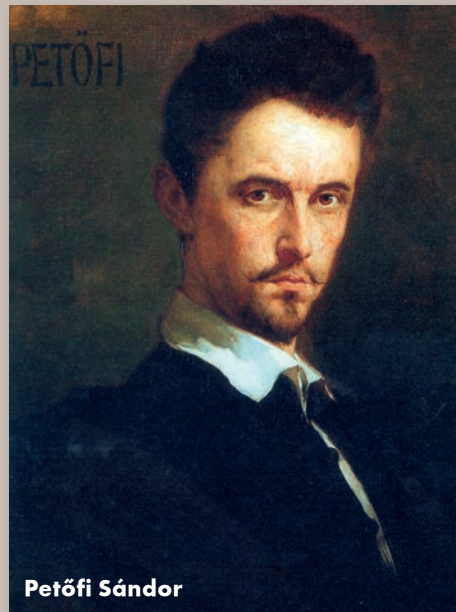
Legyen béke, szabadság és egyetértés.

1. Kivánjuk a sajtó szabadságát, censura eltörlését.
2. Felelős ministeriumot Buda-Pesten.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti órsereg.
6. Közös teherviselés.
7. Urbéri viszonyok megszüntetése.
8. Esküdtszék. képviselő egyenlőség alapján.
9. Nemzeti Bank.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.
11. A politikai statusfogyók szabadon bocsáttassanak.
12. Unio.

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

létszámban behívatta. Petőfiék nagy hévvel rontottak be az épületbe, és követelték, hogy nyomtassák ki az általuk hozott anyagokat. (Furcsa módon a szabadságharc költője elfelejtette magával vinni a Nemzeti dal szövegét, így a helyszínen írta újra.) A rutinos nyomdász persze dörzsölt róka módjára szabadkozott, hogy ő ilyet nem tehet, hiszen a kéziratokon nincs rajta a hivatalos cenzori jóváhagyás, ergo: törvénytelen lenne azokat kinyomtatni. A forradalmi ifjak zavart tanácskozásba kezdtek, erre ugyanis nem igazán voltak felkészülve. A helyzetet végül maga Landerer oldotta meg, aki megsúgta nekik, hogy ha lefoglalnának egy nyomdagépet, az sokat segítene a helyzetben. Petőfiék így is cselekedtek, Landerer pedig közölte, hogy enged az „erőszaknak”, és sietve nekiláttak a nyomtatásnak. A történetet innentől már jól ismerjük, március 15-én a két legfontosabb kiadvány a nyomdász műhelyéből kikerült 12 pont és a Nemzeti dal volt, ezek árasztották el egész Pestet, ezt idézte, szavalta, harsogta mindenki. Ami Landerert illeti, húzása annyira jól sikerült, hogy amikor Kossuth (akivel újságkiadói kapcsolata anno csúfos véget ért)

Petőfi Sándor

pénzügyminiszter lett, vele nyomtatta ki a híres Kossuth-bankókat is.

A GONDOLAT SZABADSÁGA

A 12 pont a forradalmi program vázlata volt. Ennek alapján alakult meg a forradalmi választmány, amely a Helytartótanáccsal (amely „reszketni méltóztatott”) el is fogadtatta azt. A cenzúrát aznap el-

törölték, bár arra vonatkozóan még a forradalmi ifjúságnak sem voltak határozott elképzelései, hogy mit is jelent ez a gyakorlatban. A francia forradalom eszméin nevelkedett Petőfiék inkább a sajtóliberalizmus általános eszmeiségét hirdették, Kossuth – aki „poklot is járt” a cenzúra miatt – már sokkal gyakorlatiasabb és dörzsöltebb volt. Tudta (miként az első felelős magyar kormány is), hogy nagy szükség van egy sajtótörvényre. Március idusát megelőzően éppen az országgyűlés előtt feküdt egy új tervezet, ám az európai és a hazai események jelentősen összekuszálták a folyamatokat. Még a forradalom kitörése előtt sikerült ugyanis benyújtani egy átgondolatlan és teljességgel kidolgozatlan tervezetet, amely az addigiaknál is magasabb büntetési tételeket tartalmazott anélkül, hogy a vétségek fogalmát pontosan rögzítette volna. A javaslatot a pesti népgyűlés nemes egyszerűséggel elégette, mondván, ez nem előre-, hanem visszalépés. Végül április 11-én lépett életbe az 1848. évi XVIII. törvénycikk, amely pontosan szabályozta a sajtóvétségek fogalmát, az uralkodóház sértéséért és a rágalmazásért kiróható büntetést, ám legfontosabb gondolatát és üzenetét mégis az 1. paragrafus rögzítette: „Gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti, és szabadon terjesztheti.” A törvényt az uralkodó is szentesítette, ezzel megteremtődött a polgári nyilvánosság addigi legszabadabb fóruma a sajtó segítségével.

Amint az várható volt, az új szabályozás valóságos lapalapítási cunamit indított el. Minden réteg és minden közéleti, szakmai szegmens szóhoz akart jutni a sajtón keresztül. Jól teljesítettek a radikális hangvételű lapok, mint a Reform, a Radical Lap, vagy a Március Tizenötödike. Utóbbihoz sajtótörténeti esemény is köthető: ez volt az első, rikkancsok által az utcán árusított magyar újság. Példányszámuk persze nevenségesnek tűnt a liberális sajtótermékek mellett: a Pesti Hírlap vagy a Kossuth Újságja (a szokásos vezércikkkel) tízszer annyi előfizetőt tudhatott magáénak. Megalapították a Közlönyt, amely a Batthyány-kormány rendeletei mellett napi szinten valósította meg

A forradalmi tömeg Landerer nyomdája előtt.

Feléled „Csatti”

NAGY DURRANÁS LESZ

A NEM IS OLYAN TÁVOLI MÚLT LÉGVÉDELMI TÜZÉRSÉGÉNEK EGYIK LEGHATÉKONYABB ESZKÖZE KERÜLT A MAGYAR TARTALÉKOSOK SZÖVETSÉGE (MATASZ) HAGYOMÁNYŐRZŐ TAGOZATÁNAK TULAJDONÁBA: IMMÁR ŐK ÚJÍTHATJÁK FEL ÉS HASZNÁLHATJÁK MAJD A LEGENDÁS 85-ÖST.

A Matasz hagyományörző tagozata a fegyverrelikviák közül az elmúlt száz év honvéd tüzérségével és annak eszközeivel foglalkozik. Több lövegük is van már az említett időszakból, amelyekkel rendszeresen részt vesznek hagyományörző rendezvényeken; ám régóta szerették volna beszerezni a 85-öst is. Ez az eszköz egy szovjet gyártmányú, 1939M 85 milliméter űrméretű légvédelmi ágyú. A második világháborúban ebből a típusból nagyon sokat zsákmányoltak a németek, így ők is hadrendbe állították. (A sors fintora: azon túl, hogy a szövetséges légierők elleni leghatékonyabb löveg volt, a németek „vízszintesbe állítva” hatásos páncéltörő fegyverként is használták a szovjet T-34-esek, valamint az amerikai Sherman-ek ellen.) Ez a típus a maga idejében nagyon modern légvédelmi eszköznek számított: függőlegesen tíz kilométer magasra, vízszintesen pedig tizennégy kilométerre tudott tüzelni, működtetéséről hat fő gondoskodott. 1943-ban a Magyar Királyi Honvédség is hadrendbe állította, majd 1945 után még több évtizedet „átvészelt” ott.

Az 1960-as években ugyan kivonták a hadrendből ezt a lövegtípust, mégis „megmaradt”: a most megvásárolt 4,5 tonnás fegyver a Magyar Néphadsereg utolsó díszütegének volt az egyik ágyúja. Bár szerve-

zetszerűen nem létezett díszüteg, de valamelyik csöves légvédelmi tüzeralakulatot mindig megbízták, hogy április 4-én a 85-ösökkel hajtsák végre a díszlövést. Ehhez akkor még egy osztálynyi légvédelmi ágyú állt rendelkezésre, amelyekre egyesével egy-egy speciális elektromos elsütőszerkezetet szereltek.

Miután kiselejtezték, „Csatti” egy hadiipari cég tulajdonába került, a hagyományörzők most tőlük vehették meg. Az ágyú speciális hatástalanításának köszönhetően, pirotechnikai töltettel az eredeti működésének illúzióját tudja kelteni. No, de miért is lett „Csatti” a neve ennek a fegyvernek?

– Hagyományörző csapatunk korábbi vezetőjének, néhai Kovács László ezredesnek volt a beceneve „Csatti”, mert ő a Magyar Néphadseregben is bokszcsizmában járt, kesztyűt hordott és mindig „bokázott” – indokolja a névválasztást Jásdi Balázs, a tagozat vezetője.

Az első lövésre a közönségnek április kilencedikéig várnia kell; aki akkor ellátogat Pákozdra, a Katonai Emlékparkba, fül- és szemtanúja lehet „Csatti” újbóli nagy durranásának. Azon a napon kerül sor a löveg keresztelőjére is. Az ágyú felújítását a hagyományörző csapat végzi. Saját kezüleg vakarják le a hatvanéves festéket, szombatoként mindenki felveszi a védőmaszkot, és „kopácsol” egy kicsit rajta. Egyedül a hatástalanítását végezte el egy arra szakosodott cég.

Dandártábornoki kinevezés

Áder János köztársasági elnök február elsejei hatállyal dandártábornokká nevezte ki dr. Porkoláb Imre Zoltán ezredest, a NATO Szövetséges Transzformációs Parancsnokság parancsnokának pentagoni képviselőjét. Az erről szóló okmányt Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes

adta át a tárcs Balaton utcai objektumában. A dandártábornok a határozott időre, 2018. július 15-ig szóló kinevezése mellett a Szolgálati Érdemjel arany fokozatát is átvehette Vargha Tamástól. Ezt az elismerést dr. Simicskó István honvédelmi miniszter még tavaly október 23-án, beosztásában huzamos időn át végzett kiemelkedő tevékenysége, valamint szakmai érdemei elismeréséül adományozta számára.

Kovács Zoltán; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

Felújított löveg

Újabb felújított haditechnikai eszközzel, egy 1914M. könnyű tábori tarackkal gyarapodott a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum 2016. május 21-től megtekinthető első világháborús kiállítása, a „Magyarország Nagy Háborúja”. Ez a lövegtípus volt az Osztrák–Magyar Monarchia haderejének legnagyobb számban gyártott és legjobban bevált tarackja, amelyet még a második világháború során is használtak. A kiállítótérbe került darab felújítását a székesfehérvári MH 43. Nagysándor József Híradó- és Vezetéstámogató Ezred Logisztikai Zászlóaljának javítószázada végezte el. A gondos munkának köszönhetően a fegyver minden mozgó eleme működik, a lövegzár nyitható, az irányzógéppel a cső emelhető, illetve süllyeszthető.

Soós Péter százados; fotó: Szikits Péter

IN MEMORIAM

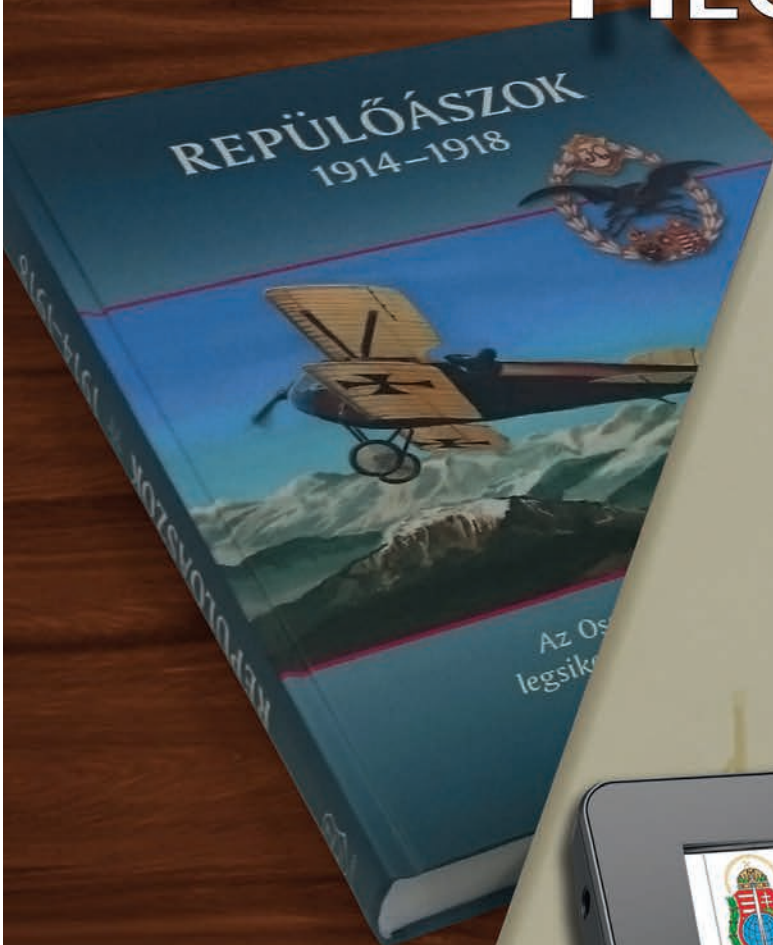
Január és február között elhunyt:

Bánfi Mihály ny. ezredes (88), Beregi István ny. ezredes (90), Veréb András ny. ezredes (74), Lukács László ny. ezredes (73), Gáspár József ny. alezredes (71), Kathi Imre ny. alezredes (81), Lukácsi László ny. alezredes (84), Csiszár József ny. alezredes (88), Fekete József ny. alezredes (88), Gajcsi István ny. alezredes (82), Kovács József ny. alezredes (88), Mórocz János ny. alezredes (85), Németh György ny. alezredes (75), Várdai István ny. alezredes (58), Batiz István ny. alezredes (88), dr. Sarkantyús István ny. alezredes (87), Éles Mátyás ny. alezredes (74), Hajdú Ferenc ny. alezredes (89), Cseh József Ferenc ny. alezredes (73), Kiss István Géza ny. alezredes (70), Török Imre ny. alezredes (82), Visnyik László ny. alezredes (85), Szalay Béla ny. őrnagy (76), Farkas József ny. őrnagy (83), Garanczi Lászlóné ny. őrnagy (87), Füst-Molnár József ny. őrnagy (66), Neudl István ny. őrnagy (87), Csólig Zoltán Ádám ny. őrnagy (83), Mátyás Ferenc ny. őrnagy (68), Mile Lajos ny. százados (84), Ragán

János ny. százados (83), Kovács László ny. százados (57), Gelencsér György ny. főhadnagy (63), Hámori Ignác ny. hadnagy (84), Tibai Ferenc ny. hadnagy (44), Fehér György ny. törzssászlós (72), Németh Géza ny. törzssászlós (81), Balogh Imre ny. törzssászlós (81), Balogh Tamás ny. törzssászlós (63), Kandikó Ferenc ny. törzssászlós (71), Pajor Tibor ny. törzssászlós (48), Pletyák Zoltán ny. törzssászlós (76), Fábrián Ferencné ny. törzssászlós (81), Fosztó Gyuláné ny. törzssászlós (63), Czető Zoltán ny. zászlós (44), Kádár Andrásné ny. főtörzsőrmester (83), Kelemen Sándor ny. főtörzsőrmester (61), Horváth Zoltán ny. főtörzsőrmester (61), Hoffmann Tiborné ny. közalkalmazott (82), Kelemen Miklósné ny. közalkalmazott (73), Csukás Károly ny. közalkalmazott (76), Horváth Imre ny. közalkalmazott (68), Oláh Ferenc ny. közalkalmazott (84), Hajdú Béláné ny. közalkalmazott (86), Seres József ny. közalkalmazott (70), Tatarek Béla ny. közalkalmazott (73), Tóth Ferenc ny. közalkalmazott (68), Nagy László ny. közalkalmazott (78), Szűcs Mihályné ny. közalkalmazott (80).

EMLÉKÜKET KEGYELETTAL MEGŐRIZZÜK.

MEGNYITOTTUNK: shop.hmzrinyi.hu

MAGYARORSZÁG HADTÖRTÉNETE III.

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPESZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

Zrínyi Kiadó – HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Nyitva tartás:

hétfő – péntek 8.00 – 15.30

Győr Edina

Tel.: 06 1 459 5373; 06 30 578 1048

E-mail: gyoredina@armedia.hu,

Magyar Renáta

Tel.: 06 1 459 5319; 06 30 632 7605

E-mail: magyarrenata@armedia.hu

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

Látogasson el
hozzánk!

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

